

M. KIR. ÁLLAMI LICÉUM ÉS TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
Budapest, I., Fery Ö. u. 40. Tel.: 153-485.

A

MAGYAR KIRÁLYI

ÁLLAMI POLGÁRI ISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

(PAEDAGOGIUM)

ALMANACHJA

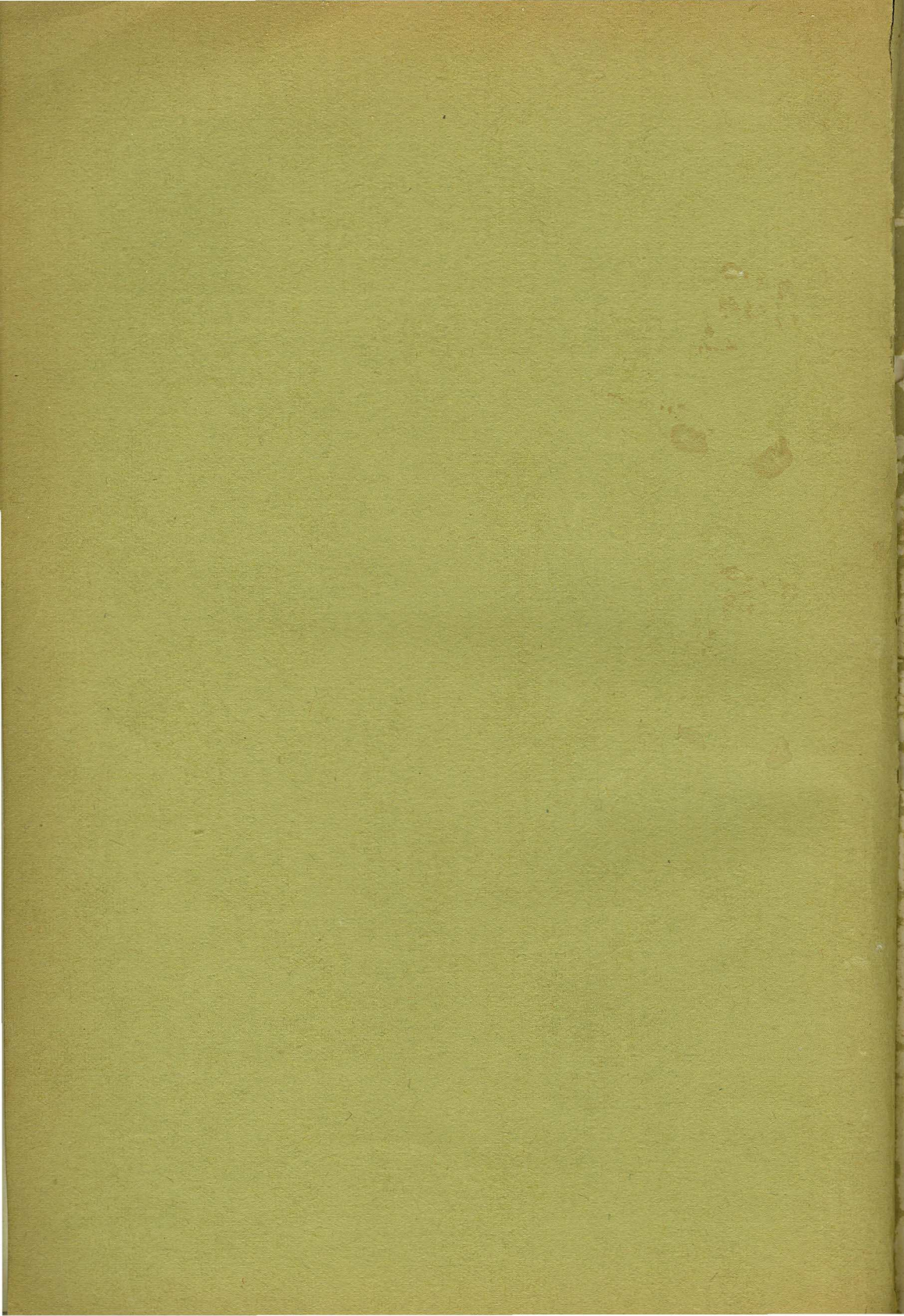
AZ

1909—1910. TANÉVRŐL.

BUDAPEST

1910.

A

MAGYAR KIRÁLYI

ÁLLAMI POLGÁRI ISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

(PAEDAGOGIUM)

ALMANACHJA

AZ

1909—1910. TANÉVRŐL.

BUDAPEST,
1910.

AZ ELSŐ VÁCI SAJTÓ NYOMÁSA.

Történeti visszapillantás.

Az 1868. évi XXXVIII. t.-c., az u. n. Népoktatási Törvény szervezte hazánkban a polgári iskolákat és a felső népiskolákat: a polgári iskolákat, melyekbe az elemi népiskola 4-ik osztályának elvégzése után léphetnek a tanulók, fiúk számára 6 osztállyal (10—16 életév); a felső népiskolát pedig, a teljes 6 osztályu népiskola bevégzése után, 3 osztállyal (12—15 életév).

Ez iskolákban alkalmazható tanítók *képesítéséről* úgy rendelkezik a törvény, hogy megkövetel az okleveles elemi népiskolai tanítóktól még egy külön szigorlatot, mely a kormánytól arra rendelt hatóság előtt teendő le (103. §.); azonkívül megengedi oklevél és külön szigorlat nélkül is olyanok alkalmazását, akik a tudományos irodalomban magukat kitüntették (135. §.). A jelöltek *képzéséről* azonban nem intézkedik a törvény.

A 103. §-ban elrendelt szigorlat hatóságát 1870-ben szervezte ugyan a kormány, a képzést magát azonban *Trefort Ágoston* közoktatásügyi miniszter (1872—1888) valósította meg 1873. szeptemberében. Innen kezdődik a polgári iskolai tanítóképző-intézetnek története.

1873. őszén nyílt meg az intézet, két éves tanfolyammal, a jelenleg is meglevő szakcsoportokkal, *Gyertyánffy István* igazgatása alatt, ki onnan kezdve 1898-ig állott az intézet élén. A várban, a régi műegyetemi épületben, az elemi tanítóképzővel közös helyiségben, de külön tanári karral szerveztetett az intézet. Tanárai kezdetben bejáró óraadók voltak, majd az elemi tanítóképzővel *közös tanári kar* szerveztetett oly módon, hogy az elemi képzőnek már meglevő tanári kara kiegészítettett annyira, hogy a polgári képző munkáját is elvégezhesse. 1875-ben lépett életbe az új rend, s onnan kezdve az elemi tanítóképzővel közös igazgatás és közös tanári kar vezetése alatt állott az intézet egészen 1898-ig.

E közös korszak elején, 1879-ben szerveztetett az intézetben *a gyakorló polgári iskola*. Innen kezdve a polgári iskolai tanítóképzés minden kellékét szervesen egyesíti magában az intézet. Addig a jelöltek egyik községi polgári iskolába jártak be a tanítás szemlélésére és gyakorlatára.

Az 1881. évben a polgáriszk. képző tanfolyama 3 évre terjesztetett ki ; ma is ennyi.

Az 1883. évben az eddigi szűk, bérelt helyiségből átköltözött az intézet saját épületébe, mely a krisztinavárosi Győri-úton 5638'3 □-öl területű telken épült. Itt talált elhelyezést a polgári iskolai tanítóképző a maga gyakorló iskolájával, az elemi iskolai tanítóképző szintén a maga gyakorló iskolájával és végül 1887-től kezdve a tanítóképző-intézeti tanárokat képző tanfolyam, később kollegium. Valamennyi közös igazgatás alatt. Az itt egyesített iskola-complexum lehetségessé teszi pl., hogy az elemi gyakorló iskolába belépő 6 éves gyermek folyton az intézet kötelékében maradván 24 éves koráig, mint tanítóképzőintézeti tanár hagyhassa el az intézetet, amint erre már volt is eset. Az iskola-complexum hosszadalmas hivatalos neve helyett szokásba jött s ma már országszerte el van terjedve a rövidebb „Paedagogium“ elnevezés.

De a tanári kar kétfelé való elfoglaltsága, amihez harmadikul járult 1887. óta a tanítóképző-intézeti tanárképző tanfolyam ellátása is, nagyobb tehernek bizonyult, hogysem ébren ne tartotta volna az elkülönítés vágyát. Különösen érezte a tanári kar a felelősség súlyát abban az irányban, hogy nem szentelheti összes munkásságát a polgári iskolai tanítóképzőnek, mely az ország egyetlen ilyen célú intézete. Állandó törekvése volt tehát igazgatójával élén a tanári karnak az, hogy a kétféle képzőintézet mindenike külön tanári karral láttassék el. Ennek folytán lassanként úgy alakult az állapot, hogy 1896-ban már csak az igazgató és a paedagogia tanára volt közös, a régi tanári gárda megmaradt a polgári képzőnek s az elemi képző is megkapta a kiváló fiatal erőkből összeállított külön tanári karát.

Ebben az állapotban hagyta el az intézetet első szervezője, Gyertyánffy István, midőn nyugalomba vonult. Utódja lett régi munkatársa, *dr. Kiss Áron*, a paedagogia tanára. Az ő igazgatása alatt még tovább fejlődött az intézet önállósítása, megjövén fokozatosan a tényleges különválásnak a formalis sanctiója is.

A teljes önállósítás első jelentősebb mozzanata volt, hogy a polgári képző felügyelete kivétetett a kir. tanfelügyelő hatásköréből, ahová az elemi képzővel való közössége folytán került volt. *Dr. Wlassics Gyula* közökt. miniszter 1897-ben a polgári isk. tanítóképző-intézetnek és a polgári iskolai tanítónőket képző Erzsébet-Nőiskolának a felügyeletét *dr. Pauer Imre* egyet. nyilv. r. tanárra bízta, ki mint felügyelő a *curator* címet viselte. Az ő curatorsága alatt az elemi képző igazgatása is elkülönítettett,

valamint — amennyire a közös terület engedte — iskolai és internátusi helyiségei is. A curator alatt megkezdődött a tanári javadalmazásnak akadémiai fokra való emelése. Közben 1901-ben életbe lépett az intézet új tanulmányi rendje és tanterve.¹⁾ Miután Pauer curatorsága alatt még újra szerveztetett az intézet tanulmányi és vizsgálati rendje,²⁾ 1906-ban megvált a curatorságtól. Ez az állás azután meg is szűnt, úgy, hogy az intézet most közvetlenül a miniszterium fenhatósága alá tartozik. Az 1906. évben *gróf Apponyi Albert* vall.- és közokt. minisztertől kiadott szervezeti szabályzat³⁾ az intézetet közvetlenül a miniszterium felügyelete alá helyezi.

Egy évvel később, 1907. nyarán nyugalomba vonult dr. Kiss Áron igazgató is, több mint 40 évi szolgálat után, amelyből 32-t ez intézetnek szentelt. Utódjául *dr. Vámgel Jenő* egyet. m. tanár, a biológia tanára neveztetett ki. Az ő működése alatt gyorsan érik a teljes különválás vetése. Kivéven a köztartást, teljesen elkülönítettett a polgári és elemi képző gazdasági ügye is. Közben Apponyi Albert miniszter elhatározta, hogy az elemi tanítóképzőt kiköltözteti. Az építkezés költségeit fel is vette az 1908. és 1909. évi költségvetésbe; magát az építkezést pedig a jelen iskolai évben meg is kezdték. Így immár el kell következnie, hogy ez a hazai szükséglettől életre hívott intézet hosszú küzdelmes fejlődés után végre minden kötelékből felszabadulva élhessen a maga fontos hivatásának és jellegének megfelelő, valóságos főiskolává fejlődhessék ki. Hogy ez már csak a legközelebbi jövő néhány hónapjának kérdése, azt engedi reménylenünk az a benső érdeklődés és atyai meleg jóindulat, melyet a magyar közoktatásügy jelenlegi vezére, gróf Zichy János, már eddigi működése idején is tanúsított. Hisszük és reméljük, hogy intézetünk teljes főiskolai kialakulása az ő bölcs kormányzatának nevéhez fog fűződni. Adja Isten, hogy úgy legyen!

¹⁾ Az állami polgári iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek tanterve. (Kiad. a vall.- és közokt. m. kir. miniszter 1901. évi május hó 22-én 498. eln. sz. a. k. rendeletével.)

²⁾ Szabályzat a felső nép- és polgári iskolai tanítók és tanítónők képesítő vizsgálatáról. (Kiad. a vall.- és közokt. m. kir. miniszter 1902. évi február hó 19-én 593. eln. sz. a. k. rendeletével.)

³⁾ A m. kir. állami polgári iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek szervezete és rendtartási szabályai. (Kiad. a vall.- és közokt. m. kir. miniszter 1906. aug. 16-án 70512. sz. a. kelt rendeletével.)

Az 1909—10. tanév nevezetesebb eseményei.

Az elmúlt tanévben az intézet életében a következő fontosabb intézkedések és változások történtek :

1. A vallás- és közokt. miniszter 144684. és 63946/1909. sz. a. elrendelte, hogy a Paedagogium és az Erzsébet-Nőiskola tanári testülete dr. Szinnyei József, vizsg. biz. elnök elnöklésével az intézet tantervét három szakcsoportnak megfelelően dolgozza ki. A tanterv-javaslat elkészült és jóváhagyás céljából 1910. április hóban a magas minisztériumhoz felterjesztetett.

2. A vallás- és közokt. Miniszter 63798 1909. sz. rendelettel a gyakorlati kiképzés új szabályzatát lépteti életbe.

3. A vallás- és közokt. Minister 127922/1909. sz. a. elrendelte a német nyelvi konverzatorium életbe léptetését, ami a f. iskolai év II. felében, mindkét szakcsoporton meg is kezdődött. A német-nyelvi társalgást Rohn József r. tanár vezette az 1909/10. tanévben.

4. Az intézet felszerelésének pótlására rendkívüli adományi összegképen 3000 korona utalványoztatott (155704/1909. sz. alatt); még pedig fizikai szerekre és a pszichológiai laboratórium kezdő felszerelésére. Dr. Semsey Andor főrendiházi tag pedig a biológiai szeminárium részére 1500 korona értékű szakkönyveket és 1500 korona értékű eszközt, anyagot stb.-t adományozott.

5. Az intézet 1910. évre megállapított költségvetésében az elemi iskolai tanítóképző összes köztartási költségei is teljesen külön választottak; úgy hogy a következő összegek csupán csak a polgári iskolai tanítóképző intézetre vonatkoznak. A megállapított összeg 82260 korona. Ez összegből esik: I. a köztartási költségekre 38220 K, II. a pénzbeli ösztöndíjakra 6600 K, III. az elméleti és gyakorlati oktatás szükségleteire 12000 K és IV. a kertészet, bútorzat, épület jókarban tartása, fűtés, világítás stb. céljára 29440 K. Mindezt kiegészítik a személyi kiadások.

6. Az intézetnek a Győri-út másik oldalán fekvő kis botanikus kertje átadatott az elemi iskolai tanítóképző intézetnek; amely cserébe adta gazdasági kertjét. E gazdasági kert alakíttatott át és rendeztetett be azután új botanikus kerté, amelyben dr. Semsey

Andor főrendiházi tag 1300 korona költséggel egy nagy víz-medencét készíttetett.

7. Dr. Pavetits Mihály nyug. tanár 1910. január hó 19-én elhunyt Kőszegen 63 éves korában. Az elhunyt az intézetben a mennyiségtani tárgyakat adta elő, ott volt az intézet alapításánál, áldásos működésével mint tanár, mint író egyaránt szolgálta a magyar művelődés ügyét. Az intézetnél eltöltött tevékeny 22 évi munka után 1892-ben vonult nyugalomba.

8. Ő császári és Apostoli királyi Felsége 1910. évi április hó 15-én Wienben kelt legfelsőbb elhatározásával dr. Vángel Jenő igazgatónak a tanügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta. (1476 1910. e. sz.)

9. Oheroly János intézeti tornatanár egészsége helyreállítása végett április 1-től május 15-éig tartó szabadságot kapott, ez idő alatt Kmetykó János tornatanár helyettesítette (37969 1910. e. sz.)

10. Dr. Csókás Vidor római kath. hitoktató a gyakorló polgári iskolában eltávozott, helyette Szokolay Antal illetőleg 1910 áprilistől Hell Ferenc esztergom—főegyházmegyei áldozópap neveztetett ki.

11. Az intézet harmadéves hallgatóinak tanulmányi útja:

a) A math. és term. szakcsoport harmadéves hallgatói dr. Koch Ferenc r. tanár vezetésével 1909. szept. 1—12-ikéig Mármaros és Beszterce-Naszód megyében voltak. Ez alkalommal főleg a Radnai havasokban, Pietroszon, Ünökön gyűjtöttek különböző természeti tárgyakat.

b) A nyelvi és történelmi szakcsoport hallgatói dr. Erdélyi Lajos és dr. Goldziher Károly r. tanárok vezetésével 1909. szept. 1—12-ig a Balaton környékén, Pécsen, Belgrádban, az Al-Dunán jártak és főleg magyar nyelvjárási — göcseji — tanulmányokat végeztek.

c) Mindkét szakcsoport hallgatói dr. Vángel Jenő igazgató és dr. Gyulai Ágost r. tanár vezetésével 1910. április hó 9—17. különösen a tengeri fauna és flóra tanulmányozására kirándultak Fiuméba és környékére egészen Árbeig.

12. Az 1909/10-ik tanévi ünnepélyek sorrendje:

1909. október hó 5-én az aradi vértanúkért gyászünnepély.

1909. október hó 31-én gyászünnepély a Kiss Áron-féle sír-emlék stb. leleplezése alkalmából.

1909. november hó 1-én gyászünnepély a budai temetőben nyugvó nagyjaink (Honvédek, Virág Benedek, Király Pál, Kiss Áron, Bartalus István és Kozocsa Tivadar) sírjának megkoszorúzása.

1909. november hó 19-én Erzsébet-királyné-ünnepély.

1909. december hó 21-én irodalmi estély.

1910. március hó 15-én szabadság-émlék-ünnepély, a budavári honvédemlék megkoszorúzásával.

1910. március hó 18-án irodalmi estély.

1910. április hó 11-én nemzeti ünnepély.

1910. április hó 24-én Széchenyi István gróf halálának 50-ik évfordulója alkalmából rendezett emlékünnepe, a Svábhegyen lévő Széchenyi emlékszobor megkoszorúzásával.

1910. május hó 13-án beszámoló a tanulmányi kirándulásokról, a gazdag gyűjtemények bemutatásával.

Az ünnepélyek rendezésében az intézet hallgatósága, az ifjúsági kör mindig tevékeny részt vett és úgy az előadások (legtöbbször házilag készített és festett vetített képekkel), mint a beszédek és szavatok, nemkülönben az ifjúsági zene- és énekkar, valamint egyes jelöltek precíz, magas színvonalú előadásai örvendetes bizonyosságul szolgáltak, hogy az intézet főiskolai hírnevéhez méltót tud nyújtani az ünnepélyekre mindig nagy számban megjelenő közönségnek.

Az intézet közvetlen tanügyi főhatósága:

Vallás- és közoktatásügyi miniszter:

Zichy János gróf, v. b. t. t., országgyűl. képvis. stb.

Államtitkár:

Dr. Náray-Szabó Sándor.

Ügyosztály-főnök:

Neményi Imre dr., miniszteri tanácsos stb.

* * *

Az állami polgári iskolai tanítóképző-intézet két egymással szerves összefüggésben lévő részre oszlik:

A) a polgári iskolai tanítóképző-intézetre és

B) a gyakorló polgári iskolára.

Továbbá vele kapcsolatban a tanítóképző-intézeti tanárjelöltek számára külön

C) az „Apponyi“ kollégium is szerveztetett.

A)

Polgári iskolai tanítóképző-intézet.

I. Tanári kar.

Váangel Jenő, királyi tanácsos, igazgató, bölcsészettudományok doktora, a biológia rendes tanára, a tud. egyetemen az összeh. szövettan és módszertan magántanára, a biológiai szeminárium vezetője, az intézettel kapcsolatos gyakorló polgári iskola igazgatója és az internátus vezetője, az Orsz. Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság ügyvivő alelnöke s vizsgáló-bizottsági tagja, a Tanítóképző-Intézeti tanárjelölti „Apponyi“-Kollégium igazgatója és szakvezető tanára, a tanítóképző-intézeti orsz. zenetanár-vizsgálóbizottság tagja, polgáriskolai miniszter. iskolalátogató, az Orsz. Paedagogiai Könyvtár és Tanszermúzeum elnöke, az O. P. K. és T. M. Hivatalos Értesítő szerkesztője, az Orsz. Köznevelési Tanácsnak s a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsának hivatalból kiküld. tagja, az Orsz. Polgáriskolai Egyesület igazg.-tanácsosa, az „Ádria“ és az Orsz. Tanítóképző-Intézeti Tanáregyesület választmányi, a Paedagogiai Társaság rendes, továbbá több hazai és külföldi egyesület s társulat alapító, tiszteletbeli és rendes tagja, fő- és székvárosi iskolaszéki tag. Volt egyetemi tanársegéd a zoológiai és comp. anatómiai intézetnél (1886. nov. 1—1895. dec. 31.), adjunktus ugyanott (1896. jan. 1—1900. szept. 28.), a budapesti tud. egyetemen az 1896/7—1899/1900. tanévekben az állattannak és összh. bonctannak helyettes tanára. Az intézethez rendes tanárrá 1900. szept. 28.-án, igazgatóvá 1907. júl. 10.-én nevezetett ki. Szül.: Perkatán, 1864. április 16.-án. Lakik az intézetben. Tanított az állattant heti 8 órában.

Bahnert József, zongoraművész és zeneszerző, rendes tanár, zongorára és orgonára képesített zenetanár, a magyar színpadi szerzők egyesületének tagja. Az intézetnél az 1907/8. tanévben óraadó tanár volt. Kinevezetett rendes tanárrá 1908. július hó 14.-én. Szül.: Nápolyban, 1860. dec. 19.-én. Lakik: I. Enyedi-utca 16. Tanított az orgonát és zongorát heti 26 órában.

Erdélyi Lajos, bölcsészetdoktor, a magyar nyelvtudomány rendes tanára, a Tanítóképző-intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“-Kollégiumának szakvezető tanára, a budapesti tudományegyetemen a magyar nyelvjárástan és mondattan magántanára, a magyar és latin nyelvből és irodalomból képesített középiskolai tanár, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanító- és Tanítónővizsgáló-Bizottság tagja, a Magyar Nyelvtudományi, a Magyar Néprajzi Társaság és a Nemzeti Torna-egyesület választmányi tagja, az Ország. Polgáriskolai Egyesület, Budapesti Philologiai Társaság, Erdélyi Múzeum-Egyesület, a Magyar Tanítók Turista-Egyesülete s az Orsz. ref. Tanáregyesületnek és magyar olvasókönyv-szerkesztő bizottságának tagja. Volt a kolozsvári ref. kollégium és a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollégium h. tanára (1896—1898, illet. 1899—1900); közben egy évet külföldi tanulmányúton töltött, 1900—1908 a budapesti ref. főgimnázium r. tanára. Az intézethez kineveztetett r. tanárrá 1908. szept. 12.-én. Szül.: Uzonban, Háromszék megyében 1871. jún. 1. Lakik: I. Márvány-utca 23. Tanította az általános nyelvtudományt, magyar nyelvhasználatot és magyar nyelvtant, továbbá a stilisztikát, retorikát, esztétikát, verstant és poétikát, az intézetnél az I. és II. évfolyamon heti 12 s az Erzsébet-nőiskolában mint beosztott tanár az I. évfolyamon a nyelvtudományt, stilisztikát és retorikát heti 7, összesen a két intézetnél 19 órában.

Goldziher Károly, bölcsészetdoktor, a mennyiségtan rendes tanára, okleveles középiskolai tanár; Az Országos Felső Nép- és Polgári iskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a matematikai tanítás reformálására alakult nemzetközi szervezet magyarországi albizottságának egyik titkára, több hazai és külföldi matematikai, biztosítástudományi és tanügyi társulat tagja, a Magyar Gyorsíró Társaság igazgatóságának tagja. Volt a gyakorló főgimnázium rendes tagja és a budapesti tudományegyetem mennyiségtani tanszékének repetitora (1902/3), a magyar halandósági táblázatokat szerkesztő központi hivatal vezetője (1904—1906) és a budapesti III. ker. m. kir. áll. főgimnázium tanára (1905—1908). Az intézethez kineveztetett rendes tanárrá 1908. október hó 13.-án. Szül.: Budapesten, 1881. febr. 26.-án. Lakik: VII. Holló-utca 4. I. Tanította az algebrát, a planimetriát, a kereskedelmi számtant, a politikai számtant és a könyvviteltant, heti 14 órában.

Gyulai Ágost, bölcsészetdoktor, a magyar irodalomtörténet rendes tanára, a magyar és német nyelv és irodalom és a bölcsészet okleveles középiskolai tanára, a Stolze-Fenyvessy-féle

gyorsírás okleveles tanára, a magy. philologiai szeminárium vezetője, a Polgáriszkolai Tanítójelöltek Ifjúsági Körének tanárkari biztosa, az Országos Felső Nép- és Polgáriszkolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a Tanítóképzőintézeti Tanárjelöltek „Apponyi“-Kollégiumának szakvezető tanára, a Magyar Paedagogiai Társaság rendes tagja és titkára, a Kisfaludy-társaság Shakespeare-Bizottságának jegyzője, a Budapesti Philologiai Társaság választmányi tagja, a Magyar Társadalomtudományi Egyesület szabadoktatási bizottságának tagja és több hazai tudományos és tanügyi társaságnak rendes tagja. Volt a m. kir. Ferencz József-intézetnél nevelő-tanár, a budapesti II. ker. kir. egyetemi gimnáziumnál helyettes és rendes tanár (1891. júl. 24—1897. júl. 20.), a budapesti I. ker. állami főgimnáziumnál rendes tanár (1897—1903. jun. 22.) Az intézethez kineveztetett rendes tanárrá 1903. június 22-én. Lakik: I. Lógody-utca 33. sz. Szül.: Budapest, 1868. febr. 14-én. Tanította a magyar irodalomtörténetet heti 16 órában és vezette a magyar ny. szeminárium gyakorlatokat heti 3 órában.

Herrmann Antal, bölcsészettudós, igazgatói címmel és jelleggel felruházott polgáriszkolai tanítóképző-intézeti tanár, a német nyelv és irodalom rendes tanára, a kolozsvári egyetemen az általános és hazai ethnographia magántanára, okleveles középiskolai tanár, okl. levéltárnok, az Országos Felső Nép- és Polgáriszkolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, az Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn, a Mittheilungen zur Zigeunerkunde, a Magyar Zenetudomány című folyóiratok kiadó-szerkesztője, az Erdélyi Kárpát-Egyesület néprajzi múzeumának és a szamosújvári örmény múzeumnak tiszteletbeli igazgatója, a berlini, müncheni, bécsi anthropologiai társaságok választott levelező-tagja, az osztrák néprajzi társaság tagja, a nemzetközi cigány tudós-társaság ügyvivője, a Polgáriszkolai Egyesületnek alapító, a Tanítóképző-Intézeti tanárok Orsz. Egyesületének alapító és választmányi, a Tanítói Árvaház-Egyesület választmányi tagja, a Nemzetközi Közép- és Keletázsiai Társaság magyar bizottságának, az Országos Magyar Szövetség központi választmányának, a váci magyar védőegyesület választmányának tagja, az Orsz. Magy. Zene-Egyesület központi alelnöke, több hazai tudományos és tanügyi társaságnak alapító, tiszteletbeli, választmányi és rendes tagja. Volt brassói róm. kath. főgimnáziumi tanár (1871—1873), pancsovai áll. főreáliskolai tanár (1875), fehértemplomi áll. főgimnáziumi tanár (1883). Az intézethez kineveztetett helyettes tanárnak 1883. nov. 1-én, rendes tanárnak 1884. júl. 31-én. Szül.: Brassó, 1851. július 30-án. Lakik:

Vác, Fürdő-utca 6. Tanította a német nyelvet és irodalmat heti 15 órában.

Imre Sándor, bölcsészetdoktor, a paedagogia és philosophia rendes tanára, a paedagogiai szeminárium vezetője, a Tanítóképző-intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“-Kollégiumának szakvezető-tanára, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja; okl. középiskolai tanár, a kolozsvári tudományegyetemen a magyar nevelés történetének magántanára; a Magyar Paedagogiai Társaság rendes, az Erdélyrészi Tanítóegyesületek Szövetségének s a Magyar Gyermektanulmányi Társaságnak választmányi tagja. Volt a kolozsvári ref. kollégium főgimnáziumának tanára (1900—1908. szept.), internátusának vezetője (1902—1905), elemi iskolájának igazgatója (1908. április 1-től), a kolozsvári tanári körnek titkára, majd ügyvivő alelnöke (1901—1908). Az intézethez rendes tanárrá kineveztetett 1908. szept. 9.-én. Szül.: Hódmezővásárhely, 1877. okt. 13. Lakása: I. Mozdony-utca 23. Tanította a paedagogiát s a philosophiai propaedeutikát heti 15 órában.

Koch Ferenc, bölcsészetdoktor, a kémia, ásványtan és geologia rendes tanára, kolozsvári egyetemi címz. ny. rk. tanár, okleveles középiskolai tanár, az Állami Polgári Tanítóképző-Intézet ásvány-kémiai szertárának és szemináriumának vezetője, a Tanítóképző-Intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“-Kollégiumának szakvezető tanára, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a berlini „Deutsche Chemische Gesellschaft“ és több hazai tudományos és tanügyi egyesület rendes tagja. Volt a kolozsvári tudományegyetemen tanársegéd (1878—1884), kolozsvári áll. tanítóképző-intézeti rendes tanár (1887—1898). Az intézethez rendes tanárrá kineveztetett 1898. júl. 26.-án. Szül.: Zombor, 1853. okt. 28.-án. Lakik: I., Alkotás-utca 37. Tanította a kémiát, ásványtant és geológiát, heti 13 órában.

Kovács János, bölcsészetdoktor, a fizika rendes tanára, okleveles középiskolai tanár, a fizikai szeminárium vezetője, az Ifjúsági Segítő-Egyesület tanárkari biztosa, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, az Országos Tanítóképző-Intézeti Tanárvizsgáló-Bizottság jegyzője, a Tanítóképző-Intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“-Kollégiumának szakvezető tanára, az Orsz. Közoktatási Tanács előadó tanácsosa, polgárisk. miniszt. iskolalátogató, a Tanítóképző-Intézeti tanárok Országos Egyesületének tiszteletbeli elnöke, az Országos Polgáriskolai Egyesület igazgató-tanácsosa, a Magyar Paedagogiai Társaság

rendes tagja, volt titkára s szerkesztője, számos hazai egyesület tiszteletbeli s rendes tagja. Az intézethez rendes tanárrá 1881. augusztus 20.-án neveztetett ki. Szül.: Mezőbánd, 1856. december 10.-én. Lakik.: I. Hantos-út 4/a. Tanította a fizikát heti 14 órában.

Lovcsányi Gyula, a történelem, köz- és magánjog rendes tanára, a Tanítóképző-Intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“ Kollégiumának szakvezető tanára, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a történelmi szeminárium vezetője, több hazai egyesület rendes tagja. Tanított a privigyei elemi iskolánál (1869—70)), a trencsényi gimnáziumnál (1871—72) és a zilahi polgári iskolánál az 1874—75, 1875—76. tanévben. Az intézethez kineveztetett helyettes tanárrá 1877. augusztus 21.-én, rendes tanárra 1879. szept. 4.-én. Szül.: Ipolyság, 1850. április 5.-én. Lakik.: I. Mészáros-utca 18. Tanította a magyar és egyetemes történetet, a köz- és magánjogot, heti 15 órában.

Oheroly János, a torna rendes tanára, amerikai (Chicago) és nemzeti tornaegyleti képesített tornatanár, az arany érdemkereszt tulajdonosa, az Orsz. Felső Nép- és Polg. iskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság r. tagja, középiskolai testgyakorlási szakfelügyelő. Az intézetnél működik 1873. szept. 1. óta. Szül.: Paks, 1844. április hó 15.-én. Lakik.: II., Bimbó-u. 10. Tanította a tornát, heti 18 órában.

Rohn József, a földrajz és statisztika rendes tanára, középiskolai tanárvizsgálatot tett földrajzból, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a Magyarországi Tanítók Árvaházi Egyesületének pénztárnoka és árvaatyja. Az intézethez kineveztetett segédtanárrá 1879. augusztus 7.-én, rendes tanárrá 1882. július 3. Szül.: Dénesd, 1854. január 11.-én. Lakik.: I. Alkotás-utca 44. Tanította a földrajzot és statisztikát heti 10, a német nyelvet (alsó tanfolyam) heti 9 órában.

Rucsinszky Lajos, a matematika rendes tanára, főreáliskolákra képesített tanár, a matematikai szeminárium vezetője, a Tanítóképző-Intézeti Tanárjelöltek „Apponyi“ Kollégiumának szakvezető tanára, az Országos Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja; több hazai egyesület r. tagja. Volt székesfehérvári főreálisk. r. tanár (1873. okt.—dec.), a Józsefműegyetemen a matematika repetitora (1874. jan.—szept.), a székelyudvarhelyi főreáliskola rendes tanára (1874. okt.—1887. okt.); az intézethez rendes tanárrá kineveztetett 1887. okt. hó 1.-én. Szül.: Eperjes, 1850. nov. 19.-én. Lakik.: I. Mozdony-utca 7. Tanította a matematikát, heti 13 órában.

Bajusz Károly, a gyorsírás óraadó tanára, a m. kir. állami számvevőszék számellenőre, okleveles gyorsírás-tanár, az Orsz. Magyar Gyorsíró-Egyesület választmányi tagja és pénztárosa és a Gyakorló Gyorsíró szaklap tulajdonosa és szerkesztője. Az intézetnél működik 1905. év szept. óta. Szül.: Solt, 1873. december 24-én Lakik: IX., Rákos-utca 8. sz. Tanította a gyorsírást, heti 4 órában.

Láng Nándor, bölcsészetdoktor, a latin nyelv óraadó tanára; a görög archaeológiának egyetemi magántanára, okleveles középiskolai tanár, a budapesti tanítóképző-intézeti gyakorló-főgimnáziumnak rendes tanára, az Országos Középiskolai Tanárvizsgáló-Bizottság tagja. Az Egyetemes Philologiai Közlöny class-philologiai részének szerkesztője, a M. T. Akademia class-philologiai bizottságának segédtagja, a Orsz. Régészeti és Embertani Társulat igazgató választmányának tagja. Több tudományos társaságnak rendes tagja. Volt helyettes tanár a nagyszebeni állami főgimnáziumnál (1893—4). a budapesti II. ker. kir. kath. egyetemi főgimnáziumnál (1895. szept.—dec.). a budapesti I. ker. állami főgimnáziumnál (1896. jan.—jun.) ugyanott 1896. jun. 10-től 1909. aug. 31-ig rendes tanár. Az intézetnél 1908. szept. 1. óta működik. Szül.: Deliblat, 1871. jan. 3. Lakik: I. Pauler-u. 4. Tanította a latin nyelvet az I. félévben heti 4, a II. félévben, heti 6 órában.

Lányi Ernő, okleveles középiskolai rajztanár, a rajz és a művészetek történetének óraadó tanára. Az intézetnél 1901. szept. óta mint óraadó tanár működik. Szül.: Székelyudvarhely, 1858. márc. 2-án. Lakik: I. Fodor-utca 17. Tanította a szabadkézi rajzot és a művészetek történetét, heti 6 órában.

Littke Aurél, bölcsészetdoktor, a földrajzi gyakorlatok vezetésével megbízott tanár, a budapesti kir. magyar tudomány-egyetem Földrajzi Intézetének első tanársegéde, az Apponyi Kollégium szakvezető tanára, a Magyar Földrajzi Társaság titkára, a budapesti kir. magyar tudomány-egyetemi Természettudományi Szövetség levelező és alapító tagja, a budapesti Erzsébet-Népakadémia előadó tagja. Szül.: Budapest, 1872. dec. 31-én. Lakik: VIII. Horánszky-u. 8. Vezette a földrajzi gyakorlatokat heti 3 órában.

Papp Károly, orvosdoktor, az iskolai egészségtan okleveles tanára, intézeti orvos, a bonc- és élettan óraadó tanára, az Orsz. Felső Nép- és Polgáriskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság rendes tagja. Szül.: Budapest, 1867. május 17-án. Lakik: VIII. Baross-utca 38. Az intézetnél működik 1903. szeptember 1. óta. Tanította a bonc- és élettant heti 1 órában.

Schilberszky Károly, bölcsészettudományi doktor, a növénytan óraadó tanára, budapesti kir. m. tud.-egyetemi m. tanár, a biológia és növény-pathologia r. tanára a budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézetben, az Orsz. Felső Nép- és Polgári iskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság r. tagja, a kir. m. Természettudományi Társulat alapító és választmányi, a kir. magy. Természettudományi Társulat növénytani szakosztályának alapító tagja, a „Növénytani Közlemények“ szerkesztő-bizottságának tagja, az Orsz. Magy. Kertészeti Egyesület választmányi tagja. Volt a bpesti m. kir. áll. Vetőmagvizsgáló állomás segédje (1886—1888) a budapesti kir. m. tud.-egyetemi növénytani intézet tanársegéde (1888—1894). Az intézetnél működik 1907. szeptember 1. óta. Szül.: Budapest, 1863. nov. 26-án. Lakik: Nagytétényben (Pest-vármegye). Tanította a növénytant heti 7 órában.

Sztankó Béla, bpesti I. ker. áll. elemi tanítóképző-intézeti r. tanár, az ének és a zeneelmélet óraadó tanára. A Tanítóképző-Int. Tanárok Orsz. Egyesületének alelnöke, a Felső Nép- és Polg. isk. Tanítóvizsgáló-Bizottság tagja, a Tanítóképző-int. Orsz. Zenetanár-vizsgáló-Bizottság tagja és jegyzője. Az „Apponyi“-kollégium szakvezető tanára. Az intézetnél működik 1887. szept. óta. Szül.: Szolnok, 1866. ápr. 13. Lakik: I. Alkotás-u. 37. Tanította az éneket és a zeneelméletet heti 7 órában.

Varga Bálint, bölcsészettudományi doktor, a francia nyelv és irodalom óraadó tanára, okleveles középiskolai tanár. Volt a „Gazette de Hongrie“ munkatársa, a bpesti II. ker. áll. főreáliskola h. tanára (1882—84), a budapest-vidéki tankerület főigazgatósági tollnoka (1884—1893.) és debreceni ref. főgimnáziumi tanár (1893—1896.), a „Csokonai Kör“ titkára (1895—1896). Jelenleg (1896 óta) a bpesti ref. főgymn. r. tanára. Intézetünknel 1901. szept. 1. óta működik. Szül.: Szentleányfalván (Arad-m.) 1856. jún. 23. Lakik: Kispeszt, Batthyány-u. 20. Tan. a francia nyelvet és irodalmat heti 6 órában.

Zambra Péter, az olasz nyelv és irod. óraadó tanára, bpesti egyet. ny. rdk. tanár. Az intézetnél működik 1907. szept. óta. Lakik: VI., Nagy János-u. 7. Tan. az olasz nyelvet és irodalmat heti 2 órában.

Ehmann Tivadar, nev.-tanár, gyakornok a biológiai szemináriumban, Felső Nép- és Polg. isk. képesítve a matematikai és természettudományi szakcsoport tárgyaiból, okl. tanítóképző-int. tan. Lakik: az intézetben. Az intézetnél működik 1909. szept. 1. óta.

Kovács Ábel, nev.-tan., gyak. a paedagogiai szemináriumban, Felső Nép- és Polg. isk. képesítve a nyelv- és történet-tudományi szakcsoport tárgyaiból, okl. tanítóképző-intézeti tanár. Lakik az intézetben. Az intézetnél működött 1909. szept. 1. óta.

II. Hallgatók.

Intézeti rendes hallgatók.*)

A) Nyelv- és történettudományi szakcsoport.

N é v	Év- folyam	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Achs Izidor	I.	909	—	I.	II.
Aescht Arthur	I.	909	—	I.	II.
Balázs Rezső (torna)	I.	909	—	I.	II.
Balogh Endre (zene)	I.	909	—	I.	II.
Bartha Jenő (torna)	I.	909	—	I.	II.
Borbély János (zene)	I.	909	—	I.	II.
Déri Gyula (torna)	I.	909	—	I.	II.
Faragó Károly	I.	909	—	I.	II.
Fehér Béla (torna)	I.	909	—	I.	II.
Gyurjács András (torna)	I.	909	—	I.	II.
Haak Gyula (zene)	I.	909	—	I.	II.
Havas Mihály (torna)	r.	909	—	I.	II.
Holly Antal (zene)	I.	909	—	I.	II.
Illek Alajos (zene)	I.	909	—	I.	II.
<u>Kenveres Elemér (zene)</u>	I.	909	—	I.	II.
Kirner Pál (torna)	I.	909	—	I.	II.
Kováts Gyula	I.	909	—	I.	—
Kupi Ferenc	I.	909	—	I.	II.
Kurz József (torna)	I.	909	—	I.	II.
Lukács Béla (zene)	I.	909	—	I.	II.
Magasházy Jenő (zene)	I.	909	—	I.	II.
Mangesius Gusztáv	I.	909	—	I.	—
Mártonffy Károly	I.	909	—	I.	II.
Melha Endre (zene, torna)	I.	909	—	I.	II.
Merényi Sándor (zene)	I.	909	—	I.	II.
Mezei Gyula (torna)	I.	909	—	I.	II.
Mihajlovity Sztoján	I.	909	—	I.	—
Muth Béla (torna)	I.	909	—	I.	II.
Orbán András (torna)	I.	909	—	I.	II.
Révész Izidor (torna)	I.	909	—	I.	II.
Révész János (torna)	I.	909	—	I.	II.
Roller Sándor	I.	908	—	I.	II.
Sass Lajos (torna)	I.	909	—	I.	II.
Szabó Bertalan (zene)	I.	909	—	I.	II.
Székely József	I.	909	—	I.	—
Takár Lajos (zene)	I.	909	—	I.	II.
Tóth István (torna)	I.	909	—	I.	—
Várady József (torna)	I.	909	—	I.	II.

*) A zárójelben lévő „torna” és „zene” a hallgatott mellékszaktot jelenti.

N é v	Év- folyam	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Végh Károly	I.	909	—	I.	II.
Vladulescu Sándor	I.	909	—	I.	—
Wágmann Albert	I.	909	—	I.	II.
Wagner Ernő (torna)	I.	909	—	I.	II.
Zikeli Márton János (zene, torna)	I.	909	—	I.	II.
Barcsay Albert	II.	908	—	I.	II.
Benedek Tivadar (torna)	II.	908	—	I.	II.
Blagojevits Zsárkó	II.	909	—	I.	II.
Borbély János (megh. 1910. febr. 16.)	II.	908	—	I.	—
Czimerer Béla (zene, torna)	II.	908	—	I.	II.
Dobó Imre (zene)	II.	908	—	I.	II.
Elek József (torna)	II.	908	—	I.	II.
Fekete József (torna)	II.	908	—	I.	II.
Főzy József	II.	908	—	I.	II.
Frindt László (torna)	II.	909	—	I.	II.
Hiros Ferenc (torna)	II.	909	—	I.	II.
Kastély Gyula (zene)	II.	908	—	I.	II.
Kisfaludi Jenő László	II.	908	—	I.	II.
Kleiszner Pál (zene)	II.	908	—	I.	II.
König Vilmos	II.	908	—	I.	II.
Kronovit Mór	II.	908	—	I.	II.
Lados József (zene)	II.	908	—	I.	II.
Lautner Gyula	II.	908	—	I.	II.
Lux Gusztáv (torna)	II.	909	—	I.	II.
Molnár János (torna)	II.	908	—	I.	II.
Papp György (torna)	II.	908	—	I.	II.
Parászka Gábor (torna)	II.	908	—	I.	II.
Schönberger Simon (zene)	II.	908	—	I.	II.
Scultéty Szilárd (zene)	II.	908	—	I.	II.
Supper Frigyes (zene)	II.	908	—	I.	II.
Szabolcs Árpád	II.	908	—	I.	II.
Szlamka Antal (torna)	II.	908	—	I.	II.
Takáts Gyula Ferenc (torna)	II.	909	—	I.	II.
Takács László	II.	908	—	I.	II.
Barabás József	III.	907	—	I.	II.
Baros Péter (torna)	III.	907	—	I.	II.
Bartos (Spitzer) Norbert	III.	907	—	I.	II.
Dostler Gábor (zene)	III.	907	—	I.	II.
Gedeon Mátyás	III.	907	—	I.	IV.
Göndör Rezső	III.	907	—	I.	II.
Győrffy Imre (zene)	III.	908	—	I.	II.
Hackl József	III.	908	—	I.	—
Halápy Jenő (zene)	III.	907	—	I.	II.
Kiss Béla	III.	907	—	I.	II.
Kósa Vince (torna)	III.	907	—	I.	II.
Kreutzer György	III.	907	—	I.	II.
Laitin Dániel (torna)	III.	907	—	I.	II.
Láng Gyula	III.	907	—	I.	II.
Lukin Sándor	III.	907	—	I.	II.
Magdó István	III.	908	—	I.	II.
Machula Béla (torna)	III.	907	—	I.	II.
Marsovszky Lehel	III.	907	—	I.	II.

N é v	Év- folyam	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Mátrai Jenő	III.	907	—	I.	II.
Mesterházy Jenő (torna)	III.	907	—	I.	II.
Molnár Béla (zene)	III.	907	—	I.	II.
Most Gyula	III.	907	—	I.	II.
Orzescu Illés (torna)	III.	907	—	I.	II.
Pasquali Jakab (zene)	III.	907	—	I.	II.
Pápai Gyula (zene)	III.	907	—	I.	II.
Péterfay Eördögh Lajos (zene)	III.	907	—	I.	II.
Polónyi György	III.	909	—	I.	II.
Rózsa Kálmán	III.	907	—	I.	II.
Schneider Dezső (torna)	III.	907	—	I.	II.
Sebestyén Ernő	III.	907	—	I.	II.
Szinkovich Jenő	III.	907	—	I.	II.
Tóth Dezső (zene)	III.	907	—	I.	II.
Tóth József	III.	907	—	I.	II.
Vuia Romulusz (torna)	III.	907	—	I.	II.

B) *Mennyiség-természettudományi szakcsoport.*

Blaskovics Árpád (megh. 1909.dec.5.)	III.	909	—	I.	—
Bocskay Károly (torna)	III.	909	—	I.	II.
Buschbacher Márton (torna)	III.	909	—	I.	II.
Chudy Ferenc (torna)	III.	909	—	I.	II.
Domonkos Andor (zene)	III.	909	—	I.	II.
Duldner Henrik (torna)	III.	909	—	I.	II.
Flas József (torna)	III.	909	—	I.	II.
Flóra Sándor (torna)	III.	909	—	I.	II.
Gáspár Imre (zene)	III.	909	—	I.	II.
Hilbert Károly	III.	909	—	I.	II.
Juretzky István Vilmos (zene)	III.	909	—	I.	II.
Kanabé Gyula (torna)	III.	908	—	I.	II.
Kelemen Miklós (torna)	III.	909	—	I.	II.
Kellner János (zene, torna)	III.	909	—	I.	II.
Kiefer József Dezső (torna)	III.	909	—	I.	—
Kossuth Tivadar (zene)	III.	909	—	I.	II.
Pocsubay János (torna)	III.	909	—	I.	II.
Pődör Béla (torna)	III.	909	—	I.	II.
Raikovich Kálmán (torna)	III.	909	—	I.	—
Sill Mihály (torna)	III.	909	—	I.	—
Skolmányer Árpád (zene)	III.	900	—	I.	II.
Sommer Gyula	III.	909	—	I.	II.
Szűcs Béla (torna)	III.	909	—	I.	II.
Tanai Antal (torna)	III.	909	—	I.	II.
Tárnyik Menyhért	III.	909	—	I.	—
Vajda Emil Nándor (torna)	III.	909	—	I.	II.
Vámosy József	III.	909	—	I.	—
Vukovits Géza (torna)	III.	909	—	I.	II.
Wacek Béla (zene)	III.	909	—	I.	II.
Weisz Károly (zene)	III.	909	—	I.	II.
Zsembai Ferenc (torna)	III.	909	—	I.	II.

N é v	Év- folyam	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Balázsi András	II.	908	—	I.	II.
Beregi Jenő (torna)	II.	908	—	I.	II.
Bleier Sándor (torna)	II.	908	—	I.	II.
Bóvik Imre	II.	908	—	I.	II.
Boros Béla	II.	908	—	I.	II.
Buxbaum György (torna)	II.	908	—	I.	II.
Farkas Gyula (torna)	II.	908	—	I.	II.
Horváth Tivadar (torna)	II.	908	—	I.	II.
Kedves Miklós	II.	908	—	I.	II.
Kún Péter	II.	908	—	I.	II.
Langmáhr Ferenc (torna)	II.	908	—	I.	II.
Lázár Károly (zene)	II.	908	—	I.	II.
Lupes Mihály (torna)	II.	907	—	I.	II.
Maier János (zene)	II.	908	—	I.	II.
Matschek János (zene)	II.	908	—	I.	II.
Mészáros Ignác	II.	908	—	I.	II.
Molnár Gyula (torna)	II.	908	—	I.	II.
Mudin Imre (torna)	II.	908	—	I.	II.
Nohn Nándor (torna)	II.	908	—	I.	II.
Rachl Mihály (torna)	II.	908	—	I.	II.
Reskó Rezső (zene)	II.	908	—	I.	II.
Schozenszky János (torna)	II.	908	—	I.	II.
Sonkoly Endre (zene)	II.	908	—	I.	II.
Szvorényi János (torna)	II.	908	—	I.	II.
Urbancsok Gyula(torna)	II.	908	—	I.	II.
Vitos Gerő (torna)	II.	908	—	I.	II.
Wehry Hugó (torna)	II.	908	—	I.	II.
Zombory Gyula (torna)	II.	908	—	I.	II.
Zsejki Ferenc	II.	907	—	I.	II.
Blickling Antal(torna)	III.	907	—	I.	II.
Bodó József	III.	907	—	I.	II.
Czike Ferenc (torna)	III.	907	—	I.	II.
Fligler Iván (torna)	III.	907	—	I.	II.
Jacovich Márió (zene, torna)	III.	907	—	I.	II.
Kilián Zoltán	III.	907	—	I.	II.
Kovács Albert (torna)	III.	907	—	I.	II.
Kovaltsik Ferenc (zene)	III.	907	—	I.	II.
Makó József (torna)	III.	907	—	I.	II.
Mészáros Ödön (torna)	III.	907	—	I.	II.
Nezbeda János (torna)	III.	907	—	I.	II.
Pörje István (zene, torna)	III.	907	—	I.	II.
Racsmán József (zene)	III.	907	—	I.	II.
Sarkadi Sándor (torna)	III.	907	—	I.	II.
Sugár Imre (torna)	III.	907	—	I.	II.
Szamosi József (az I. és II. évfolya- mot magánúton végezte)	III.	907	—	I.	II.
Szeness Imre (zene, torna)	III.	907	—	I.	II.
Sziemeiszter János (zene)	III.	907	—	I.	II.
Unger Károly	III.	907	—	I.	II.
Viski Géza	III.	907	—	I.	II.
Zöld Gábor (torna)	III.	907	—	I.	II.
Zsigmond Ferenc	III.	907	—	I.	II.

Táblás kimutatás az 1909/10. tanévben beiratkozott hallgatókról.

Szakcsoport és évfolyam	Hallgatók száma	Vallásukra nézve							Születésükre nézve			
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Ev. ref.	Ág. hitv.	Unitárius	Izraelita	Magyar- orsz.	Horvát- Szlav.-orsz.	Ausztriai	Egyéb külföldi
A) <i>Nyelv- és történettud. szakcsoport:</i>												
I. évfolyam	43	23	—	4	4	7	—	5	40	—	1	2
II. „	30	13	1	1	5	5	—	5	30	—	—	—
III. „	33	18	2	3	2	6	—	2	33	—	—	—
B) <i>Mennyiség-természettud. szakcsoport:</i>												
I. évfolyam	31	21	—	—	2	7	—	1	31	—	—	—
II. „	29	18	2	—	3	4	—	2	29	—	—	—
III. „	22	13	—	—	5	3	—	1	22	—	—	—
Összesen:	188	106	5	8	21	32	—	16	185	—	1	2

Táblás kimutatás az 1909/10. tanévben élvezett állami ösztöndíjakról.

Évfolyam	Teljesen ingyenes	Fél fizetéses	150 kor. vagy ebédet élvező	Az ösztöndíj értéke	
				korona	fillér
A) <i>Nyelv- és történettud. szakcsoport:</i>					
I. évfolyam	2	7	7	4020	—
II. „	3	4	5	3060	—
III. „	6	2	10	4140	—
B) <i>Mennyiség-természettud. szakcsoport:</i>					
I. évfolyam	5	4	5	3720	—
II. „	3	4	6	3210	—
III. „	2	6	7	3690	—
Összesen:	21	27	40	21840	—

Jegyzet. Hogy a kiváló szorgalmu és jómagaviseletű hallgatók kizárólag tanulmányaiknak élhessenek, az intézetben lakással és köztartással egybekötött „internátus” szervezetett.

Az internátus vezetője: az *igazgató*, kinek az elmúlt évben segédkeztek:

1. Két nevelő-gyakornok: *Ehmann Tivadar* és *Kovács Ábel* okleveles elemi tanítóképző-intézeti tanárok.

2. Köztartás-vezető: *Miklós Gergely*, elemi tanítóképző-intézeti c. igazgató és tanár.

3. Gazdaasszony: *Özv. Bányai Jánosné*.

Az internátusi kedvezményben részesült hallgatók lehetnek: teljes ingyenesek, akik minden díj nélkül kapnak élelmezést, lakást, fűtést és világítást, vagy féldíjasok, akik ugyanezen kedvezményt havi 16:5 koronáért élvezik, vagy olyanok, akik ingyen ebédben részesülnek. Az internátusba a hallgatókat a Vallás- és közoktatási miniszter úr veszi fel, mint a fenti táblás kimutatás is igazolja, korlátolt számban.

Az 1909—10. tanévben magánosztályvizsgálatra bocsájtott okl. elemi népiskolai tanítók névjegyzéke.

A) Nyelv-történettudományi szakcsoport :

1. Adorján Márton . . . II. évf.	21. Lebisch Vince . . . I. évf.
2. Barabás János . . . III. „	22. Lipkovics Emil . . . III. „
3. Békéssy Károly . . . III. „	23. Magdó István . . . II. „
4. Bendák Gyula . . . II. „	24. Mayer Ferenc . . . II. „
5. Berki Mátyás . . . I. „	25. Nyitrai Károly . . . I. „
6. Bokor Mihály . . . III. „	26. Orbán Béla . . . II. „
7. Derfler Alajos . . . III. „	27. Oszwald Sándor . . . II. „
8. Elzner Izidor . . . I. „	28. Petik Kálmán . . . I. „
9. Fodor György . . . II. „	29. Polonyi György . . . III. „
10. Gyulai István . . . I. „	30. Remlinger Flóris . . . I. „
11. Halász Izsák Béla . . . I. „	31. Salzer Oszkár . . . II. „
12. Havas József . . . III. „	32. Simonyi Zoltán . . . II. „
13. Horváth Jenő . . . II. „	33. Szabó József . . . III. „
14. Kelemen Ferenc . . . I. „	34. Szám István . . . II. „
15. Kmety István . . . II. „	35. Székely Lajos . . . I. „
16. Kócsár István . . . I. „	36. Szika Ferenc . . . I. „
17. Kovács Alajos . . . III. „	37. Sztankovics János . . . I. „
18. Kovács Lajos . . . III. „	38. Tolvaly Géza . . . I. „
19. Krön Ferenc . . . I. „	39. Vörös József . . . III. „
20. Lamping Fülöp . . . I. „	40. Ziegler Frigyes . . . I. „
41. Zsigmond Gáspár . . . II. évf.	

B) Mennyiség-természettudományi szakcsoport :

1. Brunner István . . . II. évf.	3. Reicher István . . . I. évf.
2. Kövess Sándor . . . II. „	4. Scholtz Lajos . . . II. „

Táblás kimutatás az 1909/10. tanév folyamán magán osztályvizsgálatra bocsátott okl. elemi népiskolai tanítókról.

Szakcsoport és évfolyam	A vizsgálat minősége	A vizsgálat eredménye		A vizsgálatot tevők összes száma
		megfelelt	nem felelt meg	
A) <i>Nyelv- és történettud. szakcsoport:</i> I. évfolyam	egész vizsgálat	1	11	12
	javitó vizsgálat	5	5	10
II. évfolyam	egész vizsgálat	4	7	11
	javitó vizsgálat	5	1	6
III. évfolyam	egész vizsgálat	7	3	10
	javitó vizsgálat	2	-	2
B) <i>Mennyiség-természettud. szakcsoport:</i> I. évfolyam	egész vizsgálat	--	1	1
	javitó vizsgálat	1	—	1
II. évfolyam	egész vizsgálat	—	3	3
	javitó vizsgálat	2	1	3
III. évfolyam	egész vizsgálat	—	—	—
	javitó vizsgálat	—	—	—
Összesen	egész vizsgálatot tett	12	25	37
	javitó vizsgálatot tett	14	8	22
Együttvéve		26	33	59

Táblás kimutatás az 1909/10. tanévben magán osztályvizsgálatra bocsátott okl. elemi népiskolai tanítókról.

Évfolyam	Jelöltek száma	Vallásukra nézve							Születésükre nézve			
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Ev. ref.	Ág. hitv.	Unitárius	Izraelita	Magyar-orsz.	Horv.-szla-vonorsz.	Ausztriai	Egyéb külföldi
A) <i>Nyelv- és történettud. szakcsoport:</i> I—III. évfolyam	41	21	1	—	7	6	—	6	41	—	—	—
B) <i>Mennyiség-természettud. szakcsoport:</i> I—III. évfolyam	4	3	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—
Összesen	45	24	1	—	7	6	—	7	45	—	—	—

Ifjusági egyesületek.

I. Segítő-Egyesület.

Működik: 1878 óta; alapszabályai 42901/1894. sz. miniszteri rendelettel megerősítve.

A folyó isk. év elején az egyesület 94 taggal alakult meg, ezek közül 4 pártoló tag (int. tanárok).

Segélyként kiosztatott 370 K, kölcsönként 461 K.

Az egyesület vagyona: készpénzben, követelésekben, érték-papirban és áruban 6885'63 K

Az isk. év elején volt 6778'05 K

1909—910. évi gyarapodás 107'58 K

Tisztikara :

Elnök:	<i>Blickling Antal</i>	III. éves
Alelnök:	<i>Kósa Vincze</i>	III. „
Főjegyző:	<i>Benedek Tivadar</i>	II. „
Jegyző:	<i>Kelemen Miklós</i>	I. „
Pénztáros:	<i>Buxbaum György</i>	II. „
Ellenőr:	<i>Baros Péter</i>	III. „
Irattáros:	<i>Schozenszki János</i>	II. „

Választmányi tagok :

<i>Kovács Bertalan</i>	III. éves	<i>Horváth Tivadar</i>	II. éves
<i>Mészáros Ödön</i>	III. „	<i>Szvorényi János</i>	II. „
<i>Sugár Imre</i>	III. „	<i>Lados József</i>	II. „
<i>Gedeon Mátyás</i>	III. „	<i>Papp György</i>	II. „
<i>Győrffy Imre</i>	III. „	<i>Bocskay Károly</i>	I. „
<i>Machula Béla</i>	III. „	<i>Buschbacher Márton</i>	I. „
<i>Langmáhr Ferenc</i>	II. „	<i>Mezei Gyula</i>	I. „

Szünidei bizottság :

Elnök:	<i>Szvorényi János</i>	II. éves
Pénztáros:	<i>Molnár Gyula</i>	II. „
Irattáros:	<i>Schozenszki János</i>	II. „
Bizalmiférfiak:	<i>Lados József, Papp György</i>	II. évesek,

Tanárkari biztos :

Kovács János dr.

II. Ifjúsági Kör.

Alakítottatott 1901-ben; alapszabályai 641/1902. sz. miniszteri rendelettel megerősítve.

Tisztikara :

Elnök:	<i>Sarkadi Sándor</i> III. éves
Alelnök:	<i>Fekete József</i> II. „
Főtitkár:	<i>Kósa Vince</i> III. „
Főjegyző:	<i>Vuia Romulusz</i> III. „
Titkár:	<i>Lados József</i> II. „
Jegyző:	<i>Papp György</i> II. „
Ellenőr:	<i>Zombory Gyula</i> II. „
Pénztáros:	<i>Unger Károly</i> III. „
Énekarvezető:	<i>Jacovich Mária</i> III. „

A „Paedagogiumi Lapok” szerkesztője: *Machula Béla* III. éves,
Munkatársak: *Blickling Antal* III., *Farkas Gyula* II., *Fekete József* II., *Parászka Gábor* II., *Sugár Imre* III. éves.

Kiadóhivatali főnök: *Baros Péter* III. éves.

Kiadóhivatali főnökhelyettes: *Dobó Imre* II. éves.

Kiadóhivatali tagok: *Bocskay Károly*, *Fejér Béla*, *Gyurjács András*, *Havas Mihály*, *Muth Béla*, *Várady József* I. évesek.

Választmányi tagok :

<i>Buxbaum György</i> II. éves	<i>Parászka Gábor</i> pt. II. éves
<i>Dostler Gábor</i> III. „	<i>Schneider Dezső</i> pt. III. „
<i>Gedeon Mátyás</i> III. „	<i>Schozenszki János</i> pt. II. „
<i>Kovács Bertalan</i> III. „	<i>Sonkoly Endre</i> II. „
<i>Lux Gusztáv</i> II. „	<i>Sziemeiszter János</i> pt. III. „
<i>Mészáros Ödön</i> III. „	<i>Szlamka Antal</i> II. „
<i>Orbán András</i> I. „	<i>Vajda Emil</i> I. „

Szünidei bizottság :

Elnök:	<i>Zombory Gyula</i> II. éves
Jegyző:	<i>Papp György</i> II. „
Pénztáros:	<i>Nohn Nándor</i> II. „
Bizalmi férfiak:	<i>Várady József</i> I. „
	<i>Weisz Károly</i> I. „

Tanárkari biztos :

Gyulai Ágost dr.

Az intézettel kapcsolatban levő bizottság.

Az Orsz. Felső Nép- és Polgári iskolai Tanítóvizsgáló-Bizottság.

(5 évi időtartamra kineveztetett a nagym. Miniszter úrnak ^{28763.}
1907. ápr. 13.
sz. rendelete alapján):

Elnök: *Dr. Szinnyi József* egyetemi ny. r. tanár.

Ügyvivő alelnök: *Dr. Várgel Jenő* áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti igazgató, egyetemi m. tanár.

Vizsgáló-bizottsági tagok:

Bahnert József áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti rendes tanár, a hangszeres zenére.

Dr. Erődi Béla udv. tanácsos, tankerületi főigazgató, a francia és az olasz nyelvre és irodalomra.

Dr. Erdélyi Lajos áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti rendes tanár, a magyar nyelvre és irodalomra.

Dr. Gyulai Ágost áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti rendes tanár, a magyar nyelvre és irodalomra.

Dr. Herrmann Antal igazgatói címmel és jelleggel felruházott polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár, egyetemi m. tanár, a német nyelvre és irodalomra.

Dr. Goldziher Károly áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti rendes tanár, könyvvitelre, kereskedelemre és politikai számtanra.

Dr. Imre Sándor áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár. egyetemi m. tanár, a bölcséleti előtanra és a pedagogiára.

Dr. Koch Ferenc áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. és egy, c. rk. tanár, az ásványtanra és kémiára.

Dr. Kovács János áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár a fizikára.

Lovcsányi Gyula áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár. a történelemre, köz- és magánjogra.

Oheroly János áll. tanár, a tornázás elméletére és gyakorlatára.

Dr. Papp Károly int. orvos, az anatómiára, élet és egészségtanra.

Rohn József áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár, a földrajzra, statisztikára, a német nyelvre és irodalomra.

Rucsinszki Lajos áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár, a mennyiségtanra.

Dr. Schilberszky Károly áll. polg. isk. tanítóképző-intézeti óradó, egyetemi m. és kertészeti tanintézeti r. tanár, a növénytanra.

Sztankó Béla áll. el. isk. tanítóképző-intézeti r. tanár, az énekre,

Dr. Várgel Jenő ügyvivő alelnök, igazgató, egyet. m. tanár, az állattanra és növénytanra.

**Táblás kimutatás az 1909/10. tanévben megtartott képesítő
vizsgálatokról.**

Első képesítő vizsgálat.

Szakcsoport	Egész vizsgálat		Javító vizsgálat		Össze- sen
	meg- felelt	nem fe- lelt meg	meg- felelt	nem fe- lelt meg	
A) <i>Nyelv-történettudományi szakcsoport:</i>					
a) Rendes hallgatók	20	8	5	1	34
b) Magántanulók	6	5	5	—	16
B) <i>Mennyiségtan-természettudományi szakcsoport:</i>					
a) Rendes hallgatók	22	11	6	—	39
b) Magántanulók	2	—	1	—	3
Összesen:	50	24	17	1	92
	74		18		

Második képesítő vizsgálat.

Szakcsoport	Egész vizsgálat		Javító vizsgálat		Össze- sen
	meg- felelt	nem fe- lelt meg	meg- felelt	nem fe- lelt meg	
<i>A) Nyelv-történettudományi szakcsoport:</i>					
a) Rendes hallgatók	25	9	3	—	37
b) Magántanulók	5*	5	3	—	14
<i>B) Mennyiségtan-természettudományi szakcsoport:</i>					
a) Rendes hallgatók	16	5	3	1	24
b) Magántanulók	—	—	—	—	—
Összesen:	47	18	9	1	75
	65		10		

*) 1 összevont képesítőt tett.

A mellék-szakcsoportok képesítő vizsgálatainak táblás kimutatása.

Szakcsoport	Egész vizsgálat		Javító vizsgálat		Összesen
	megfelelt	nem felelt meg	megfelelt	nem felelt meg	
Zenei szakcsoport	9	—	—	—	9
Torna szakcsoport	11	—	—	—	11
Német nyelvi képesítő	—	1	—	—	1
Összesen	20	1	—	—	21

Az 1909/10. tanévben polgáriskolai tanítói oklevelet nyertek névsora.

A) A nyelv- és történettudományi szakcsoporton.

1. Barabás János	20. Lipkovits Emil
2. Barabás József	21. Lóránt Gyula
3. Baros Péter	22. Lukin Sándor
4. Bartos Norbert	23. Machula Béla
5. Békéssy Károly	24. Mátrai Jenő
6. Bokor Mihály	25. Mesterházy Jenő
7. Deák Sándor	26. Molnár Béla
8. Dostler Gábor	27. Nemes Lipót
9. Fekete Zoltán	28. Orzescu Illés
10. Frej József	29. Pápay Gyula
11. Györffy Imre	30. Péterfay Eördögh Lajos
12. Halápy Jenő	31. Polonyi György
13. Hegedűs Richárd	32. Rózsa Kálmán
14. Horváth Dezső	33. Schneider Dezső
15. Kósa Vince	34. Szabó József
16. Kovács Alajos	35. Szinkovich Jenő
17. Kreutzer György	36. Szombathy Béla
18. Laitin Dániel	37. Tóth József
19. Láng Gyula	38. Vuia Romulusz

B) A mennyiség- és természettudományi szakcsoporton :

1. Blickling Antal	10. Pörje István
2. Fligler Iván	11. Préda Trandafir
3. Kálmán László	12. Racsman József
4. Kilián Zoltán	13. Sarkadi Sándor
5. Kovács Albert	14. Sugár Imre
6. Makó József	15. Szamosi József
7. Mészáros Ödön	16. Sziemeiszter János
8. Nezbéda János	17. Unger Károly
9. Paczner Jenő	18. rettegi Viski Géza
19. Zámboi Endre	

C) A zenei szakcsoporton.

1. Dostler Gábor	6. Molnár Béla
2. Halápy Jenő	7. Pápai Gyula
3. Jacopich Márió	8. Pasquali Jakab
4. Kovaltsik Ferenc	9. Pörje István
5. Mátrai Jenő	

D) A torna szakcsoporton.

1. Blickling Antal	7. Moczár Miklós
2. Fligler Iván	8. Nezbeda János
3. Jacopich Márió	9. Orzescu Illés
4. Kovács Albert	10. Pörje István
5. Makó József	11. Schneider Dezső
6. Mesterházy Jenő	12. Vuia Romulusz

B)

Gyakorló polgári iskola.

I. Tanári kar.

Vángei Jenő dr, igazgató.

Ábrahám Sándor, képesítve a matematikai és természettudományi tárgyakra; a természetrajzi és méréstani szertár őre, a II. o. főnöke, az Országos Polgáriskolai Egyesület és a M. kir. Természettud. Társulat rendes, a Paedagogiai Társulat külső tagja. Volt a rákospalotai kertészképző-intézet igazgatója 1884/5-ben. Az intézethez kineveztetett 1885. május 6-án. Szül.: 1857. márc. 17-én, Szegeden. Lakik II. Halász-utca I. Tanította a méréstant, a természetrajzot és a méréstani rajzot, heti 17 órában.

Altenburger Adolf, képesítve a nyelv- és történettudományi tárgyakra és az énekekre; a földrajzi szertár őre, a IV. oszt. főnöke, az Országos Polgáriskolai Egyesület rendes tagja. Működött a veszprémi polgári és felső kereskedelmi iskolánál (1895. szept. 1.-jétől 1896. aug. 31.-éig), a felsőlövői tanítóképző-intézetnél (1896. szept. 1.-jétől 1898. aug. 31.-ig) és a szegedi polgári és felső kereskedelmi iskolánál (1898. szept. 1.—1907.). Szül.: Budapesten, 1865. nov. 25-én. Az intézethez kineveztetett 1907. április 15-én. Lakik I. Alkotás-utca 35. szám. Tanította a német nyelvet, földrajzot és az éneket heti 19 órában.

Lányi Ernő, okl. középiskolai rajztanár, a polgáriskolai tanítóképző-intézet óraadó tanára, a tantestületi értekezletek jegyzője, a

rajzsztár öre, a Rajztanárok Országos Egyesületének választmányi tagja. Működött a lippai áll. polgáriskolánál (1881—1886); az intézethez kinevezetett 1886. szeptember 6-án. Szül.: Székelyudvarhely, 1858. márc. 2-án. Lakik: I. Fodor-utca 17. Tanította a szabdkézi és méréstani rajzot, valamint a szépírást heti 18 órában.

Szabó Gábor, képesítve a rajz, torna, slöjd és szakiparra, a kézügyességi sztár öre. 1879. szeptembertől 1881. szeptemberig a sárosmagyarberkeszi ev. ref. iskola tanítója. Az intézethez kinevezetett 1884. október 1.-én. Szül.: Bethlen, 1858. november 7-én. Lakik: I. Alkotás-utca 27. Tanította a tornát, mintázást és a kézügyességi tárgyakat heti 18 órában.

Trombitás Gyula, képesítve a matematikai és természetudományi tárgyakra, a fizikai sztár öre, az I. osztály főnöke, az Országos Polgáriskolai Egyesület rendes, a Paedagógiai Társulat külső tagja. Volt elemi népiskolai tanító Ozorán (1873—74), Csákvárott (1874—75), működött az alsólendvai polgáriskolánál (1877—1881). Az intézethez kinevezetett 1881. aug. 3.-án. Szül.: Ozora, 1853. márc. 3.-án. Lakik: Naphegy-utca 3. Tanította a számtant, méréstant, könyvviteltant és természettant heti 17 órában.

Ugray János, képesítve a nyelv- és történettudományi tárgyakra, a III. osztály főnöke, az Országos Polgáriskolai Egyesület r. tagja. Az intézethez kinevezetett 1885. április 7.-én. Szül.: Maroshidvég, 1861. Lakik: I. Pauler-utca 1. szám. Tanította a magyar nyelvet és a történelmet heti 22 órában.

Edelstein Bertalan, bölcsészettudományi doktor, izr. hitoktató, okleveles rabbi. Az intézetnél működik 1906. szept. óta. Szül.: Budapest, 1876. jun. 56-án. Lakik: III. Lajos-utca 9. II. em. Tanította az izr. vallástant heti 2 órában.

Hell Ferenc, róm. kath. hitoktató, esztergom-főegyházmegei áldozópap, állami elemi iskolai tanítóképzőintézeti hittanár. Az intézetnél működik 1910. április 1. óta. Szül.: Nagymaroson, 1884. szept. 22-én. Lakik: I., Táltos-u. 8. I. em. 9. ajtó. Tanította a róm. kath. vallástant heti 4 órában.

Hüttl Ármin, ág. hitv. ev. hitoktató, ág. hitv. ev. lelkész, okleveles elemi népiskolai tanító. Az intézetnél tanít 1905. szept. 1. óta. Szül.: Szentgyörgy, 1881. júl. 30-án. Lakik: I. Vár, Verbőczy-utca 28. Tanította az ág. hitv. ev. vallástant heti 2 órában.

Ifj. Kiss Áron, ev. református hitoktató, ev. ref. lelkész. Az intézetnél működik 1904. szept. 1. óta. Szül.: Budapest, 1876. március 9-én. Lakik: I. Böszörményi-utca 33. Tanította a református vallástant heti 4 órában.

II. Tanulóság.

A gyakorló polgári iskola tanulói az 1909/10. tanévben.

I. O S Z T Á L Y.

Sor- szám	N é v	Évvégi eredmény
1.	Asbóth Kálmán	felsőbb osztályba léphet
2.	Balogh Sándor	" " "
3.	Bakó Károly	" " "
4.	Biró Zoltán	" " "
5.	Csornai Gyula	" " "
6.	Daum Jenő	javító vizsgálatra utasítatik
7.	Gáborfi Károly	felsőbb osztályba léphet
8.	Hantzmann Ferenc	javító vizsgálatra utasítatik
9.	Hatky Gyula	felsőbb osztályba léphet
10.	Hobóczy Lajos	" " "
11.	Isóv Rezső	" " "
12.	Kis Ferenc	" " "
13.	Koppány Andor	kimaradt
14.	Kovács József	felsőbb osztályba léphet
15.	Kóliits Ferenc	" " "
16.	Noszek Sándor	javító vizsgálatra utasítatik
17.	Ország Ferenc	felsőbb osztályba léphet
18.	Pokorny Vilmos	" " "
19.	Rezner István ism.	" " "
20.	Schreder János	" " "
21.	Ulbrich László	" " "
22.	Weichardt Dezső	" " "

II. O S Z T Á L Y.

Sor- szám	N é v	Évvégi eredmény
1.	Ádám Lajos	felsőbb osztályba léphet
2.	Babirák Mihály	" " "
3.	Dénes Ferenc	" " "
4.	Eggenberger Lajos	" " "
5.	Gaal István	" " "
6.	Horváth Ferenc	" " "
7.	Kapuy Béla	" " "
8.	Katkiits Ferenc	" " "
9.	Király István	" " "
10.	Kóbor Pál	" " "
11.	Krausz Árpád	5 " "
12.	Kelemen Gyula	" " "
13.	Mikus Sándor	" " "
14.	Palkovics József	" " "
15.	Pary János	" " "
16.	Rák Dezső	" " "
17.	Schaffler Ferenc	a vizsgálaton nem jelent meg
18.	Schleimer József	felsőbb osztályba léphet
19.	Steer Mátyás	" " "
20.	Volly József	" " "

III. OSZTÁLY.

Sor- szám	N é v	Évvégi eredmény
1.	Antóni Rajmond	felsőbb osztályba léphet
2.	Ádám Jenő	" " "
3.	Árokszállási Béla	kimaradt
4.	Barbély György	felsőbb osztályba léphet
5.	Baán Kálmán	javitó vizsgálatra utasítatik
6.	Chalupka Béla	felsőbb osztályba léphet
7.	Czéh József	" " "
8.	Gortvay György	javitó vizsgálatra utasítatik
9.	Gyurkovics Dezső	felsőbb osztályba léphet
10.	Hajós Béla	javitó vizsgálatra utasítatik
11.	Holl Ferenc	felsőbb osztályba léphet
12.	Járó Lajos	" " "
13.	Katkits János	" " "
14.	Lukács Antal	" " "
15.	Sármássy Árpád	" " "
16.	Szabó László	" " "
17.	Várnai Vilmos	" " "
18.	Wagner Rezső	" " "

IV. OSZTÁLY.

Sor- szám	N é v	Évvégi eredmény
1.	Barta Antal	felsőbb osztályba léphet
2.	Bárdos Kálmán	" " "
3.	Bliszka Imre	" " "
4.	Brück László	" " "
5.	Campen Brúnó	" " "
6.	Czéh Mihály	" " "
7.	Farkas Sándor	" " "
8.	Hochstedter Ede	" " "
9.	Hoffer József	" " "
10.	Koszorús Károly	" " "
11.	Lang József	" " "
12.	Láng Ferenc	" " "
13.	Marinovits László	" " "
14.	Molnár Aladár	" " "
15.	Neráth Károly	" " "
16.	Németh István	" " "
17.	Pataki István	" " "
18.	Perjéssy Kálmán	" " "
19.	Schannen Zoltán	" " "
20.	Strasser József	kimaradt
21.	Strobl Lajos	felsőbb osztályba léphet
22.	Szabó Tuhutum	" " "
23.	Szupp László	" " "
24.	Tamássy Géza	" " "
25.	Tarsoly Ernő	" " "
26.	Wachter János	" " "

Táblás kimutatás a gyakorló polg. isk. tanulóiról az 1909–10. tanévben.

Osztály	A tanulók száma	Vallás szerint						Születési hely szerint	
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Református	Ág. hitv.	Izraelita	Magyar orsz.	Horvát-Szlav.-orsz.
I. osztály	22	18	—	—	1	3	—	22	—
II. osztály	20	15	—	—	3	1	1	20	—
III. osztály	18	12	—	—	5	1	—	18	—
IV. osztály	26	17	—	—	4	1	4	26	—
Összesen:	86	62	—	—	13	6	5	86	—

Kimutatás a gyakorló polg. iskolában az 1909–10. iskolai évben magánvizsgát tett tanulókról.

Sorszám	N é v	Osztály	Eredmény
1.	Koppány Andor	I.	javító vizsg. bocsáttatik
2.	Kovács Jenő	I.	megfelelt
3.	Pártos Emil	III.	javító vizsg. bocsáttatik

Táblás kimutatás a gyakorló polg. iskola magántanulóiról az 1909–10. iskolai évben.

Osztály	A magántanulók száma	Vallás szerint					Születési hely szerint	
		Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Református	Izraelita	Magyar ország	Horvát-Szlav.-ország.
I. osztály	2	2	—	—	—	—	2	—
III. osztály	1	—	—	—	—	1	1	—
Összesen:	3	2	—	—	—	1	3	—

C)

Elemi Tanítóképző-Intézeti Tanárjelölti

„Apponyi“-Kollégium.*)

I. Vezetőség.

Miniszteri biztos:

Szinnyei József dr., egyetemi ny. r. tanár stb.

Igazgató:

Váangel Jenő dr.

Szakvezető tanárok:

Baló József dr., a budapesti I. ker. állami elemi iskolai tanítóképző-intézet igazgatója, a didaktikai gyakorlatok vezetője.

Erdélyi Lajos dr., a magyar nyelvre.

Gyulai Ágost dr., a magyar irodalomtörténetre és a latin nyelvre.

Imre Sándor dr., a pedagogiára és filozófiára.

Koch Ferenc dr., a chemiára és ásványtanra.

Kovács János dr., a fizikára.

Littke Aurél, a földrajzra.

Lovcsányi Gyula, a történelemre és latin nyelvre.

Mambriny Gyula, az Országos zeneakadémia r. tanára, a hegedűre.

Rucsinszki Lajos, a mennyiségtanra.

Sztankó Béla, budapesti I. ker. áll. elemi iskolai tanítóképző-intézeti r. tanár, a zenére.

Váangel Jenő dr., az állattanra és növénytanra.

*) Szervezeti szabályzata kiadatott a vallás- és közokt. m. kir. miniszternek 1906. évi október hó 15-én 76629. sz. a. k. rendeletével, Apponyi kollégium elnevezése 49821/1908. sz. rendelettel.

Altenburger Adolf, a német társalgásra.

Kmetykó János, tornatanár, a vívásra.

*

Az 1909/10. tanévben a didaktikai gyakorlatok vezető tanárai voltak: *)

Mészáros Jenő, a történelemre és földrajzra.

Miklós Gergely, a természettanra, mennyiségtanra, kémiára, ásványtanra és állattanra.

Quint József, a pedagogiára.

Radnai Oszkár dr., a magyar nyelv- és irodalomra.

Sztankó Béla, a zenére.

*) A didaktikai gyakorlatok tartására a budapesti I. ker. állami tanítóképző-intézet szolgál, melynek igazgatója vezeti a szabályszerű didaktikai gyakorlatokat és amelynek tanárainál hospitálnak s tanárainak felügyelete alatt tanítanak a tanárjelöltek.

II. Kollégiumi tagok.

I. évfolyam.

Sor-szám	N é v	S z a k c s o p o r t
1	Kiss János	Mennyiségtan, fizika
2	Kovács Zoltán	Magyar, történelem, földrajz
3	Nagy József	Pedagógia, filozófia
4	Nagy Sándor	Állattan, növénytan, chemia, ásványtan, fizika
5	Szmetana József	Földrajz, történelem, magyar

II. évfolyam.

6	Chobodiczky Alajos	Történelem, magyar, földrajz
7	Frank Antal	Filozófia, pedagógia
8	Irtzing Ferenc	Zene
9	F. Kiss István	Fizika, mennyiségtan
10	Kövesi Jenő	Chemia, ásványtan, állattan, növénytan, természettan
11	Téger Béla	Magyar, történelem, földrajz

Tanítóképző-intézeti tanári oklevelet nyertek :

1. Baumann János	4. F. Kiss István
2. Frank Antal	5. Kövesi Jenő
3. Irtzing Ferenc	6. Téger Béla

D)

Függelék.

I.

A polgári iskolai tanítóképző intézetbe való felvétel.

Az intézetbe pályázat útján vétetnek fel a hallgatók.

A hallgatók tanpénzt nem fizetnek. Lehetnek: teljes ingyenesek, féldíjasok, 165 kor. vagy ebéd segélyesek és segély nélküli bejárók.

A teljes ingyenesek az intézet internátusában kapnak minden díj nélkül ételmezést, lakást, fűtést és világítást.

A féldíjasok ugyanezen kedvezményt havi 165 K-ért élvezik.

Az ösztöndíjasok egyenként havi 165 korona segélyben, vagy ingyen ebéd kedvezményben részesülnek.

A pályázatot évenként a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletével, rendszerint április vagy május hónapban teszi közzé az igazgatóság a vallás- és közoktatásügyi miniszterium „Hivatalos Közlöny”-ében és egyes tanügyi lapokban. A pályázati határidő május 31. A később érkezett vagy fel nem szerelt folyamodványok nem vehetők figyelembe.

A felvételt a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz intézett s az áll. polg. iskolai tanítóképző igazgatóságához benyújtott folyamodványban kell kérelmezni. A kérvényben, melyre 1 koronás bélyeg illesztendő, világosan kiteendő, hogy az illető melyik szakcsoportra (nyelv- és történettudományi vagy mennyiség- és természettudományi) óhajtja magát felvétetni. Akik a zenei tárgyakban kellő jártasságot tudnak felmutatni, azok az ezen szakokkal kapcsolatosan szervezett zenei szakra is beiratkozhatnak. Az állami kedvezményben részesülők pedig a főszakokon kívül valamelyik mellékszakra (zenére vagy tornára) beiratkozni s azt rendszeren, egész éven át hallgatni tartoznak.

Az első évfolyamra azok vétetnek fel, akiknek elemi iskolai tanítói oklevelük vagy középiskolai érettségi bizonyítványuk van.

Az utóbbiak azonban még az elemi iskolai tanítóképző-intézet pedagógiai tantárgyainak tananyagából külön felvételi vizsgálatot is tartoznak tenni.

A folytatólagos évfolyamokra azok vétetnek fel, kik az előző évfolyamot sikerrel elvégezték.

A folyamodványhoz, amelynek külső lapján a lakóhely pontosan megjelölendő (akár csak a felvételért, akár pedig ösztöndíjért is folyamodjék az illető), melléklendő bizonyítványok a következők:

1. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető teljesen egészséges.

2. A folyamodó előképzettségéről tanúskodó oklevél, vagy iskolai bizonyítvány. Abban az esetben, ha a folyamodó a folyamodás határnapján tanítói oklevéllel még nem rendelkeznek, mellékelheti az előző évről s a megfelelő osztály látogatásáról szóló igazolványát vagy értesítőjét, a beiratáskor azonban tartozik az előírt okiratokat bemutatni. Azon folyamodó, ki valamely alkalmazásban van, tartozik illetékes hatóságától működési bizonyítványt is mellékelni.

3. Hiteles községi bizonyítvány a szülők foglalkozásáról, vagyoni állapotáról, részletesen kimutatva azoknak minden forrásból eredő jövedelmét s a folyamodónak esetleg magánvagyonát.

4. Községi vagy más hiteles bizonyítvány a családtagok számáról, ezek életkoráról és arról, hogy hány gyermek van a családfő közvetlen gondozása alatt s hány van távol a szülői háztól.

A felvételtől az illetőket — a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől leérkezett rendelkezés után — az igazgatóság értesíti.

A felvétel csak akkor válik végérvényessé, ha a folyamodónak tanítói pályára való alkalmasságát az intézeti orvos is megállapítja.

A miniszter által felvett hallgatók beiratkozása szeptember hó elején történik, még pedig:

A felvett hallgatók, erről szóló hivatalos értesítésük bemutatásával, a kitűzött s velük előre tudatott időben személyesen jelentkeznek az igazgatónál beiratkozás végett s beszolgáltatják pontosan kitöltött jelentkező-lapjukat.

Az újonnan felvett hallgatók a beiratkozás alkalmával megkapják leckeönyvüket és az intézet szervezeti és rendtartási szabályzatának egy példányát.

A folytatólagosan magasabb évfolyamba lépő hallgatók a beiratkozás alkalmával tartoznak lecke-könyvüket bemutatni.

Aki a beiratkozásra kitűzött időn túl jelentkezik, elfogadható okok alapján két hétig az igazgató, azontúl, de legkésőbbén október hó közepéig, csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével vehető fel.

Évközben az intézetbe hallgatóul belépni nem lehet.

II.

Magánúton való végzés a polgári iskolai tanítóképző-intézetben.

A polg. isk. tanítók képesítő vizsgálatáról s az ezt megelőző évfolyam-vizsgálatokról a nagym. vallás- és közokt. m. kir. ministerium által 1902. évi 539. eln. sz. a. kiadott s a képesítő vizsgálatra készült jelöltekre nézve érvényben levő „Szabályzat” rendelkezik. (Kapható az egyetemi nyomdában. I. Vár, ára 50. fil.)

A magánúton való végzést a polg. isk. tanító-képesítő-vizsgálati szabályzat 14–18. §-a a következőképen írja elő:

14. §. Felső nép- és polgári iskolai tanító-képesítő vizsgálatra bocsáthatók:

1. A polgári iskolai képzőintézetek azon hallgatói, akik a II. évfolyamot sikerrel végezték: az *I. képesítő vizsgálatra*; a *II. képesítő vizsgálatra* pedig azok, akik a képzőintézetek III. évfolyamát sikerrel végezték s az I. vizsgálatot sikerrel letették.

2. Kivételképen vizsgálatra bocsáthatók még mindazon elemi népiskolai tanítói okleveles egyének, kik képesítésük után legalább egy éven át valamely nyilvános iskolában mint tanítók működtek, s ez egyévi tanítói gyakorlat után a polgári iskolai tanítóképző intézetben az I. és II. évfolyam tananyagából az osztályvizsgálatot magánúton sikerrel letették: az I. vizsgálatra; s ha a II. évfolyamról is letették a magán osztályvizsgálatot s az I. vizsgálatot sikerrel kiállották: a II. vizsgálatra.

15. §. Az *énekből* és *testgyakorlásból* csak oly egyének bocsáthatók vizsgálatra, akiknek a fentebb említett két tudománycsoport valamelyikéből már van képesítő oklevelük, s e mellett igazolják, hogy a testgyakorlatban, illetőleg az énekben szakszerű kiképzést nyertek.

A *nyelv-mesteri* vizsgálatra jelentkezésnél legalább is elemi tanítói oklevél bemutatása követeltetik,

16. §. Vizsgálatra való bocsátásért a szünidei két hónap kivételével bármikor jelentkezhetni.

A jelentkezés a vizsgáló bizottság elnökségéhez intézendő kellően bélyegelt folyamodvány alakjában történik, melyben a jelölt világosan kifejezi, hogy a II. fejezetben felsorolt képesítő vizsgálatok közül melyikre kíván bocsáttatni.

A folyamodványok a polgári iskolai képző intézetek igazgatóinál, mint a vizsgáló bizottság alelnökeinél nyújtandók be.

17. §. A folyamodványokhoz melléklendő:

a) életrajz, melyben a jelölt eddigi összes tanulmányai, szolgálata s foglalkozása egészen a folyamodvány benyújtásának idejéig időrendben, röviden és hitelesen elő vannak adva; megemlíthető benne a jelölt nyelvismerete is;

b) a jelölt keresztlevele vagy születési bizonyítványa;

c) a jelölt elemi népiskolai tanítói oklevele; esetleges szolgálati bizonyítványa;

d) közszolgálatban álló egyéneknél közvetlen előljárójuk által kiállított minősítvényi táblázat, másoknál illetékes hatóságuk által kiállított erkölcsi bizonyítvány;

e) orvosi bizonyítvány arról, hogy a jelölt testi épség szempontjából kifogás alá nem esik.

18. §. A polgári iskolai tanítóképző-intézet kötelékében álló jelöltek jelentkezésénél a jelentkezésnek megszabott alaki kellékeit az intézet igazgatója egyszerűsítheti.

Azokon kívül, miket a szabályzat 14. és 17. §-aiban a magán vizsgálatokra nézve elmond, még a következők veendőik figyelembe:

1. Hogy valaki magánúton végezhesen, ahhoz nem kívántatik meg, hogy az illető beiratkozzék a polgári iskolai tanítóképző hallgatói közé, hanem csak a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett folyamodványát kell az intézet igazgatóságához benyújtani a magánvizsgálati engedély megadásáért. A folyamodvány, melyhez a szabályzat 18. §-ában felsorolt okiratok csatolandók, a polg. isk. tképző igazgatóságához adandó be.

2. Ha a folyamodó a most említett kérvénye alapján a vizsgálati engedélyt már megkapta, akkor kérelmezheti a vizsgálat napjának kitűzését, megjegyezvén, hogy magán osztályvizsgálatok az *iskolai évben csakis szeptember, január és május* hónapban tartatnak. A magánvizsgálatok ideje napi- és tanügyi lapokban minden alkalommal közzé tétetik.

4. Az egyes osztályvizsgálatok és az I. s II. képesítő vizsgálat között egy évnyi időköznek kell lenni.

4. A vizsgálati díj, mely a vizsgálatra való megjelenés napján a vizsgálat megkezdése előtt fizetendő le, osztályonként és szakcsoportonként 40—40 kor. A képesítő vizsgálat díja 50—50 kor.

5. Magán osztályvizsgálatot csak egy egész csakcsoportnak (l. a szabályzat II. fejezetét) minden tárgyából lehet tenni, külön egyes körökből vagy éppen egyes tárgyakból magán osztályvizsgálatot tenni nem lehet; hasonlóan minden tárgyból kötelező a vizsgálat (így : Földrajzi gyakorlatok, Gyakorlati tanítás, Német nyelvi társalgás, Rajz stb.) Írásbeli vizsgálat teendő: a magyar és német nyelvből s irodalomból, a mennyiségtani tárgyakból, tanítási tervezetből. A praktikumokból gyakorlati vizsgálat teendő. Vagyis a magán osztályvizsgálatnál az érvényben lévő tanterv összes tárgyai kötelezők, hasonló minőségben és mértékben, mint azt az intézet rendes hallgatóitól megköveteljük.

6. A polg. isk. tanítóképző minden szakcsoportját felölelő részletes tanterv a fentemlített egyetemi nyomdában kapható. A tanterv ára 68 fillér.

7. Megjegyzendő, hogy magánvizsgálati engedélyért csak azok folyamodhatnak, akik megelőzőleg már valamely nyilvános iskolánál egy évig mint tanítók működtek. Az érettségi bizonyítvánnyal folyamodók ezen kívül az el. tképzőkben előadott összes pedagógiai tárgyakból felvételi vizsgálatot tartoznak tenni.

8. Kivételképen azok is tehetnek polgári iskolai tanítói képesítő vizsgálatot, akik az egyetemen hallgattak, esetleg középiskolai (alap-, szak-) vizsgálatot tettek; ezek tanulmányainak elbírálását, illetőleg beszámítási módját, vizsgálatra bocsátatásuk feltételeit a szabályzat értelmében azonban esetről-esetre, mindenkor a vallás- és közoktatásügyi miniszter dönti el.

III. Kiss Áron emléke és elszámolás a Kiss Áron-féle gyűjtésről.

Hegymegi dr. Kiss Áron, kir. udv. tanácsos, a Paedagogium ny. igazgatója 1908. okt. 15-én élete 63. évében elhunyt.

Ez alkalomkor a Paedagogium tanári kara elhatározta, hogy az elhunyt emlékét adakozás útján fogja megörökíteni. E célból a következő gyűjtőívet küldte el az egyes iskoláknak, jóbarátainak és ismerőseinek.

Emléket dr. Kiss Áronnak !

Negyven évig tanított! Magyarország tanítóképzőintézeti és polgáriskolai tanárságának jelenlegi egész nemzedéke, közvetlenül a mester lábainál ülve, egyenesen az Ő lelkének fényéből, az Ő szíve melegéből merített ihletet a tanítás nagy nemzeti hivatására. De könyvei, irodalmi működése révén tanítványaiavá avatta az egész magyar tanítóságot. És nincs Magyarországon a nemzeti nevelés ügyét szolgáló tanító, vagy tisztviselő, aki a kiváló magyar pedagogusnak ne köszönhetné lelke tartalmának egy-egy értékes darabját.

S midőn lelkének gazdagságával és szívének jóságával elárasztotta tanítványainak nagy sokaságát, még mindig nem mérítette ki azt. A benne lakozó nagy szeretet erejével maga köré egyesítve a rokonlelkűeket, otthont emelt az elzüllött gyermekeknek, hogy lelkeket halásszon és mentsen meg a nemzetnek.

A Paedagogium tanártestülete, amelynek körében folyt le eme szép és nagy élet legjelentősebb része, midőn dr. Kiss Áron emlékének megörökítésére megindult mozgalom szervezését kezébe veszi, ezzel nemcsak a maga vágyának és kötelességének tesz eleget, hanem az országos közvélemény megbizottjának tekinteti magát.

Fölkéri azért az elhunyt tanítványait, barátait, tisztelőit, hogy az e célra szánt adományait az alulírt igazgatóságához méltóztassanak beküldeni (Budapest, I. Győri-út 13. szám.)

A begyűlt adományokból az elhunytnak a németvölgyi temetőben a székesfőváros tanácsa által adományozott díszsírhelyen fog síremlék állíttatni. Az esetleg fennmaradó összeg a dr. Kiss Áron nevét viselő alapítványkép fog a Paedagogium ifjúsági segítő egyesületének átadatni.

A begyűlt összegről és fölhasználásáról nyilvánosan fog elszámolni a gyűjtő-bizottság.

Budapest, 1908. november 9.

A Paedagogium tanártestületétől kiküldött gyűjtő-bizottság:

Dr. Vángel Jenő s. k. igazgató, *Ábrahám Sándor* s. k. tanár, *dr. Gyulai Ágost* s. k. tanár, *dr. Kovács János* s. k. tanár, *Rohn József* s. k. tanár, *Trombitás Gyula* s. k. tanár.

A bizottság 712 gyűjtőívet küldött szét. Visszaérkezett adománnyal 179*).

A fekete svédgránitból való síremlék készítését Schmidt Gyula kőfaragómester, (Budapest I. Budaörsi-út) vállalta el 2050 Koronáért, míg a boldogult arcképét Gyulay László festőművész festette meg 400 Korona tiszteletdíj mellett.

A síremlék és arckép leleplezése 1909. okt. 31-én volt kegyeleti gyászünnep keretében, mely a Paedagogium dísztermében s a németvölgyi sírkertben folyt le.

Jelen voltak: Az elhunyt gyászoló családja, rokonsága, közéletünk számos kitünősége. az ünnepélyen képviseltette magát a vallás- és közokt. Miniszter úr, a fő- és székváros tanácsa, számos iskola, az ev. ref. egyházkerület számos egyesülete és végül megjelentek az elhunyt pályatársai és az intézet hallgatósága teljes számban.

A gyászünnepély tárgysorozata volt:

A) D. e. 10 órakor a Paedagogium dísztermében.

(Kiss Áron arcképének leleplezése alkalmából.)

1. *Marcia funebre.*

Irta Beethoven, előadta az ifjúsági zenekar.

2. *Megnyitó beszéd.*

Mondta: *Dr. Vángel Jenő*, paedagogiumi igazgató.

3. *Dr. Kiss Áron emlékezete.*

Felolvasta: *Dr. Gyulai Ágost*, paedagogiumi tanár.

4. *Hódolat Kiss Áron emlékének.*

Alkalmi költemény. Irta: *Kósa Vince*, paedagogiumi hallgató, előadta: *Machula Béla*, paedagogiumi hallgató.

5. *Megemlékezés a tanítók tanítójáról.*

Felolvasta: *Győrffy Imre*, paedagogiumi hallgató.

6. *Gyászdal.*

Irta: Flemming, előadta az ifjúsági énekkar.

*) Minden egyes gyűjtőíven befolyt összeg átvételét az igazgató külön évélben köszönte meg a mélyen tisztelt adakozóknak.

B) D. e. $\frac{1}{2}$ 12 órakor a Németvölgyi temetőben.

(Kiss Áron síremlékének leleplezése alkalmából.)

1. Könyörgő ének.

Irta: Reichardt, előadta az ifjúsági énekkar.

2. A síremlék leleplezése. Az emléket megkoszorúzták:

- a) A paedagogiumi tanári kar nevében: *Dr. Kovács János.*
- b) Az „Erzsébet-Nőiskola“ tanári kara nevében: *Dr. Székely György.*
- c) A tanítóképzőintézeti tanárok országos egyesülete nevében:
Nagy László.
- d) Az Ország. Polgáriskolai Egyesület nevében: *Kozma Gyula.*
- e) A budapesti I. ker. áll. elemi tanítóképző-intézet nevében:
Mészáros Jenő.
- f) A Magyar Tanítók Árvaháza nevében: *Tóth János kir. tan.*
- g) A temesvári polgári iskola tanári kara nevében: *Blickling Antal.*
- h) A paedagogiumi ifjúság nevében: *Kósa Vince.*
- i) Az Apponyi-kollegium nevében: *Téger Béla.*

3. Te benned bízunk eleitől fogva. (XC. zsolt.)

Előadta az ifjúsági zenekar.

* * *

Az elhunyt özvegye, dr. Kiss Áronné, szül. Török Erzsébet Ő Méltósága 1909. aug. 1-én néhai boldogult férje emlékezetére, aki áldásos életének 22 évét mint tanár és 9 évét mint igazgató a budapesti állami polgári iskolai tanítóképző-intézetnek szentelte, az ifjúsági segítőegyesület részére egy darab országos központi takarékpénztári részvényt (értéke 1200 K) örök alapítványul tett. Az alapítvány „dr. Kiss Áron-alapítvány“ nevet visel és évi kamatait minden évben a nevezett egyesület szegénysorsú hallgatója segélyképen kapja.

* * *

A begyűlt összegről és felhasználásáról a következő kimutatás szolgál felvilágosításul.

Sorszám	Hová küldetett a gyűjtőív ?	A gyűjtő ív száma	Begyűlt összeg	
			K	f
I. Polgári iskolák :				
1	Abony, áll. fiu	1	10	—
2	Abony, áll. leány	200	2	—
3	Apatin, áll. leány	202	4	—
4	Arad, közs. fiu	5	10	—
5	Bánffyhunyad, áll. fiu	9	6	50
6	Belényes, áll. leány	209	9	—
7	Beregszász, áll. leány	210	5	—
8	Besztercze, áll. fiu	10	14	—
9	Breznóbánya, áll. fiu	13	} 7	20
10	Breznóbánya, áll. leány	215		
11	Budapest I. ker. közs. fiu	16	8	—
12	" II. " " leány	218	30	—
13	" V. " " fiu	19	10	—
14	" VII. " " fiu	24	9	—
15	" VII. " " leány	230	7	—
16	" IX. " " fiu	29	6	—
17	Csákova, áll. leány	240	3	50
18	Csáktornya, áll. fiu	30	} 2	—
19	Csáktornya, áll. leány	241		
20	Debrecen, társ. fiu	29	11	—
21	Dés, áll. s. közs. leány	246	4	50
22	Déva, áll. leány	247	2	—
23	Dicsőszentmárton, áll. fiu	33	8	—
24	Dobsina, áll. fiu	34	10	—
25	Dobsina, áll. leány	249	4	—
26	Érsekújvár, izr. leány	255	5	—
27	Esztergom, rk. leány és rk. óvónőképző	253	4	—
28	Fiume, áll. fiu	35	10	—
29	Fiume, áll. leány	257	15	—
30	Fogarás, áll. leány	258	2	—
31	Galgóc, áll. fiu	36	10	—
32	Gyergyószentmiklós, áll. fiu	38	7	—
33	Hatvan, áll. fiu	41	2	—
34	Hódmezővásárhely, áll. fiu	44	6	—
35	Hódmezővásárhely, áll. leány	269	2	—
36	Hosszúfalu, áll. fiu	43	6	90
37	Hosszúfalu, áll. leány	268	6	—
38	Huszt, áll. fiu	45	12	20
39	Igló, áll. leány	272	2	—
40	Kaposvár, áll. fiu	47	10	—
41	Kecskemét, áll. leány	282	3	—
42	Késmárk, áll. fiu	51	9	—
43	Késmárk, áll. leány	285	5	—
44	Kézdivásárhely, áll. fiu	52	} 3	50
45	Kézdivásárhely, áll. leány	286		
46	Kisvárd, áll. fiu	55	6	04
47	Körmöcbánya, áll. leány	294	2	—
48	Liptószentmiklós, áll. fiu	62	13	—
49	Liptószentmiklós, áll. leány	298	8	—
50	Máramarossziget, áll. fiu	65	4	—
51	Marosvásárhely, ev. ref. leány	306	9	—
52	Mátészalka, áll. fiu	66	5	—
53	Miskolc, áll. fiu	68	28	—

Sorszám	Hová küldetett a gyűjtőfv?	A gyűjtő ív száma	A begyűlt összeg	
			K	f
54	Munkács, áll. leány	314	1	—
55	Nagybecskerek, áll. fiu	60	6	—
56	Nagyenyed, áll. leány	319	13	50
57	Nagykanizsa, áll. fiu	76	} 11	—
58	Nagykanizsa, áll. leány	320		
59	Nagykároly, áll. leány	321	2	—
60	Nagykőrös, közs. leány	322	8	—
61	Nagymihály, közs. s. nyilv. mag. fiu és leány	77	6	—
62	Nagyszőlős, áll. fiu	80	5	—
63	Nagytapolcsány, áll. fiu	81	5	04
64	Nagyvárad, közs. leány	329	2	—
65	Orsova, áll. fiu	89	} 7	—
66	Orsova, áll. leány	335		
67	Palánka, áll. leány	337	2	—
68	Pancsova, áll. fiu	92	10	—
69	Pinkafő, áll. fiu	96	3	—
70	Rákospalota, ny. mag. leány	351	28	—
71	Resicabánya, áll. s. közs. fiu	100	16	—
72	Sátoraljaújhely, város. s. közs. fiu	104	2	—
73	Segesvár, áll. leány	369	4	—
74	Somorja, áll. s. közs. fiu	107	6	—
75	Somorja, áll. s. közs. leány	273	3	50
76	Sopron, áll. fiu	108	10	—
77	Szabadka, közs. leány	377	2	—
78	Szeged I. ker. áll. fiu	110	20	—
79	" II. " " "	111	8	50
80	Szeged, áll. leány	383	2	—
81	Szegszárd, áll. fiu	112	4	—
82	Szerb nagyszentmiklós, áll. fiu	114	10	—
83	Szombathely, áll. s. közs. fiu	118	6	—
84	Tapolca, áll. fiu	119	5	—
85	Temesvár, városi fiu	121	50	—
86	Torda, áll. fiu	124	4	—
87	Torda, áll. leány	198	2	40
88	Turócszentmárton, áll. fiu	126	9	—
89	Ujszentanna, áll. fiu	128	1	—
90	Ujvidék, áll. fiu	129	3	—
91	Ungvár, áll. leány	403	5	—
92	Vágújhely, izr. leány	406	2	08
93	Veszprém, rk. leány	408	1	—
94	Zayugróc, áll. fiu	132	5	—
95	Zenta, közs. leány	413	2	—
96	Zilah, áll. s. közs. fiu	133	} 7	—
97	" " " leány	414		
98	Zólyom, áll. fiu	134	7	20
99	Zsombolya, áll. s. közs. fiu	135	2	—
II. Tanító- és tanítónőképzők:				
100	Arad, áll. tanítóképző	419	8	—
101	Baja, " "	421	25	—
102	Budapest I. ker. áll. tanítóképző	243	25	—
103	" VI. " " tanítónőképző	601	19	—

Sorszám	Hová küldetett a gyűjtőiv ?	A gyűjtő- iv száma	Begyűlt összeg	
			K	f
104	Budapest, izr. tanítóképző	424	5	—
106	Csáktornya, áll. tanítóképző	425	10	—
106	Csurgó, áll. tanítóképző	427	33	—
107	Debrecen, ev. ref. tanítónőképző	428	13	—
108	Déva, áll. tanítóképző	429	10	—
109	Eperjes, gör. kath. tanítóképző	431	10	—
110	Eperjes, áll. tanítónőképző	474	13	—
111	Győr, áll. tanítónőképző	475	5	04
112	Igló, áll. tanítóképző	436	10	80
113	Kalocsa, érseki tanítónőképző	476	4	—
114	Kassa, rk. tanítóképző	439	7	—
115	Kiskúnfélegyháza, áll. tanítóképző	440	16	—
116	Kolozsvár, áll. tanítóképző	441	22	04
117	Losonc, áll. tanítóképző	443	20	—
118	Máramarossziget, áll. tanítóképző	444	10	—
119	Nagykőrös, ev. ref. tanítóképző	447	70	—
120	Pápa, áll. tanítóképző	484	17	—
121	Pozsony, áll. tanítónőképző	454	13	—
122	Sárospatak, áll. tanítóképző	455	8	40
123	Selmeczbánya, ág. ev. tanítóképző	452	8	—
124	Sopron, ág. ev. tanítóképző	456	13	—
125	Szabadka, áll. tanítónőképző	490	3	—
126	Szathmárnémeti, kir. k. th. tanítóképző	459	5	—
127	Szeged, rk. tanítóképző	460	2	—
128	Székykeresztur, áll. tanítóképző	461	33	—
129	Temesvár, áll. tanítóképző	463	33	—
130	Zníovár, áll. tanítóképző	465	17	60
III. Óvónőképzők :				
131	Esztergom, rk. óvónőképző (l. 28. sorszám)	505	—	—
132	Hódmezővásárhely, áll. óvónőképző	504	16	—
IV. Polgári iskolai tanító- és tanítónőképzők :				
133	Budapest áll. polg. isk. tanítóképző nyelv- és történettudományi szak. I. évf. hallg.	223	5	20
134	" " " " II. " "	686	4	70
135	" " " " III. " "	687	11	85
136	" " " " III. " "	688	10	45
137	" " " " II. " "	689	8	50
138	" " " " III. " "	690	9	—
139	Tanári kar (a 721. sz. gyűjtőiv és külön gyűjtőiv)	721	354	—
140	Bpest áll. polg. isk. tanítónőképz. (Erzsébet nőisk.)	469	40	—
141	Kalocsa, rk. polg. isk. tanítónőképző	275	10	—
V. Tanítóképző intézeti tanárjelölti kollegium :				
142	Budapest, Apponyi-kollegium	707	12	40
VI. Akadémiák, középiskolák stb. :				
143	Budapest, ev. ref. theol. akad.	511	2	—
144	Pápa, " " " "	514	2	—

Sorszám	Hová küldetett a gyűjtőfv ?	A gyűjtő fv száma	A begyűl összeg	
			K	f
145	Sárospatak, ev. ref. theol. akad.	515	} 15	—
146	Budapest IV. ker. ev. ref. főgymn.	510		—
147	Budapest IV. ker. ev. ref. főgymn.	517		15
148	Debrecen, ev. ref. főgymn.	519		10
149	Kisujszállítás, ev. ref. főgymn.	527		9
150	Nagykőrös, „ „ „	535	20	—
VII. Hatóságok, társulatok stb.:				
151	Aranyosmaróth tanfelügyelőség	142	3	—
152	Balassagyarmat „	173	6	—
153	Besztercze „	145	1	—
154	Fogarás „	155	2	—
155	Kaposvár „	178	5	—
156	Nagyenyed „	137	3	—
157	Nagyvárad „	146	1	—
158	Ungvár „	194	6	—
159	Komárom, ev. ref. püspökség	595	10	—
160	Kunszentmiklós, ev. ref. püspökség	544	10	—
161	Budapest székes főváros	—	200	—
162	Franklin-Társulat	694	45	—
VIII. Magánosok:				
163	Ádám András nyug. cur. tanácselnök	600	5	—
164	Angyal Dezső kert. tanint. ig.	692	20	—
165	Darányi Ignác v. b. t. t.	549	25	—
166	Gönczy Béla Máv. felügyelő	628	29	—
167	bogáti Hajdú Imre törv. bíró	631	121	—
168	dr. Kerékgyártó Elek igazgató	—	10	—
169	Kováts Ferenc min. titkár	556	2	—
170	dr. Molnár Viktor főrendiházi tag	668	10	—
171	dr. Nagy Dezső orsz. gyűl. képvis.	652	5	—
172	dr. Neményi Imre min. tan.	506	20	—
173	Berényi Lajos polg. isk. tan.	—	10	—
174	Stark Ferenc könyvkereskedő	702	20	—
175	dévai Szöllősy István gyógyszerész	704	5	—
176	özv. gróf Tisza Kálmáné földbirtokos	677	25	—
178	Török Árpád min. tan.	584	10	—
179	dr. Vámosy Károly ügyvéd	600	50	—
180	dr. Vladár Márton orvos	696	20	—
Összesen:		—	2410	54

Bevétel				M É R L E G				Kiadás			
Tétel	T á r g y	Kor.	fill.	Tétel	T á r g y	Kor.	fill.				
1	A gyűjtés után be- gyűlt összeg	2410	54	1	Síremlékre eddig ki- fizetve	1970	—				
2	Kamat	31	—	2	Arcképfestése	400	—				
				3	Kisebb kiadá- sok { Utalv. átv. 5'88 Postabélyegekre 30'64 Nyomatványok- ra 35'—	71	54				
		2441	54		Összesen:	2441	54				

Budapest, 1910. július hó 1-én.

Ehmann Tivadar s. k. Dr. Vángel Jenő s. k.

A számadást tételenként átvizsgáltuk és rendben találtuk.

Budapest, 1910. július hó 13-án.

Trombitás Gyula s. k. Dr. Kovács János s. k.

Budapest, 1910. július hó 1-én.

Ehmann Tivadar s. k.

Dr. Váγγελ Jenő s. k.

A számadást tételenként átvizsgáltuk és rendben találtuk.

Budapest, 1910. július hó 13-án.

Trombitás Gyula s. k.

Dr. Kovács János s. k.

*) A gyűjtésre és az elszámolásra vonatkozó összes iratok, a Paedagogium irattárába 1712/1910. sz. alatt helyeztetek el. Az egyes gyűjtőíveken megtalálható az adakozóknak névsora az adományozott összeg pontos feltüntetésével.

TARTALOM:

Történeti visszapillantás	3
Az 1909—10. tanév nevezetesebb eseményei	6
Az intézet közvetlen tanügyi főhatósága	9

A) Polgári iskolai tanítóképző-intézet.

I. Tanári kar	10
II. Hallgatóság	
Rendes hallgatók névjegyzéke	17
A r. hallgatók táblás kimutatása a vallás és születéshely szerint ,	21
Élvezett ösztöndíjak	21
Magán osztályvizsgálatot tett jelöltek névjegyzéke	22
Magán osztályvizsgálatot tett jelöltek táblás kimutatása	23
Magán osztályvizsgálatot tevők táblás kimutatása a vallás és szü-	
letéshely szerint	23
Ifjúsági egyesületek	
I. Segítő egyesület	24
II. Ifjúsági kör.	25
III. Az intézettel kapcsolatban lévő bizottság	
Ország. felső nép- és polgári iskolai tanítóvizsgáló-bizottság	26
Táblás kimutatás az I. képesítő vizsgálatról	27
Táblás kimutatás a II. képesítő vizsgálatról	27
Táblás kimutatás a mellék-szakcsoportokról	28
Az 1909/10. tanévben polgáriskolai tanítói oklevelet nyertek névsora	28

B) Gyakorló polgári iskola.

I. Tantestület	29
II. Tanulóság	
Rendes tanulóknak osztályonkénti névsora	31
Táblás kimutatás a rendes tanulókról vallás és születéshely szerint	33
Magántanulók névsora	33
Táblás kimutatás a magántanulókról vallás és születéshely szerint	33

C) Elemi tanítóképző-intézeti tanárjelöltek kollégiuma.

I. Vezetőség	34
II. Kollégiumi tagok és oklevelet nyertek névsora	36

D) Függelék.

I. Felvétel a polgári iskolai tanítóképző-intézetbe	37
II. Magánúton való végzés a polgári tanítóképző-intézetben	39
III. Kiss Áron emléke és elszámolás a Kiss Áron-féle gyűjtésről	43

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

